

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน
2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2544
3. การพัฒนาการอ่านและการเขียน
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้การสอนภาษาไทย ของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
5. บริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจัดการศึกษาของ
กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อพัฒนา
ผู้เรียนให้เจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และเป็นสมาชิกที่ดีใน
สังคมต่อไป โดยมีทฤษฎี และกระบวนการบริหารโรงเรียนที่สำคัญนำมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการบริหารและจัดการศึกษาที่
มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และการ
บริหารทั่วไป การให้บุคลากรภายในโรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ภายใต้ข้อกฎหมายกำหนด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

หลักการสำคัญในการบริหารโรงเรียนแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย

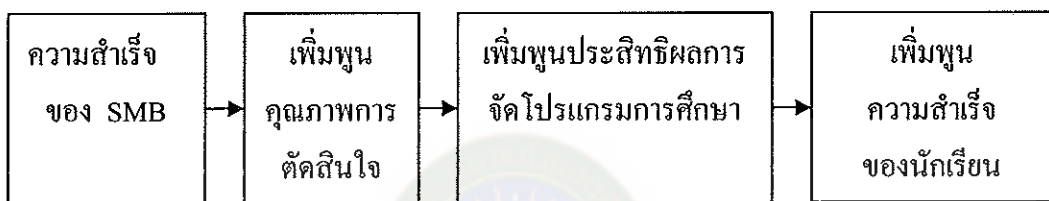
หลักการที่สำคัญ ได้แก่ (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 12-15)

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังโรงเรียนให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาส ให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วม จัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียน การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่น เป็นดำเนินการ ต่อมามีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพ และมาตรฐาน ทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริงจึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้ จัดการศึกษาเองอีกครั้ง
4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนด ให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจ อย่างแท้จริง สำหรับ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้ บรรลุ เป้าหมาย และนโยบาย ของส่วนรวมแต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย นั้นทำได้หลายวิธีการที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้ โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบใน การดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลาย ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อม และสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างถูกกำหนดมา จากส่วนกลางไม่ว่าจะ โดยทางตรงหรือทางอ้อม
5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมี หน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐานมีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการ บริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตาม นโยบายของชาติ

จากหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า การบริหาร โดยให้โรงเรียน

เป็นฐานจะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบ การจัดการศึกษาที่ผ่านมา (อุทัย บุญประเสริฐ. 2544 : 2-3)

ดังกล่าวมาข้างต้นการบริหารโดยให้โรงเรียนเป็นฐาน คือ ยุทธศาสตร์การตัดสินใจ และผลของการตัดสินใจมีผลกระทบต่อนักเรียนโดยตรง และการตัดสินใจนั้นไม่ได้มุ่งเฉพาะว่านักเรียนจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดเท่านั้น แต่ได้ขยายขอบข่ายความสำเร็จของนักเรียนให้กว้างขวาง เพิ่มมากกว่าค่านึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสรุปได้ดังภาพที่ 2

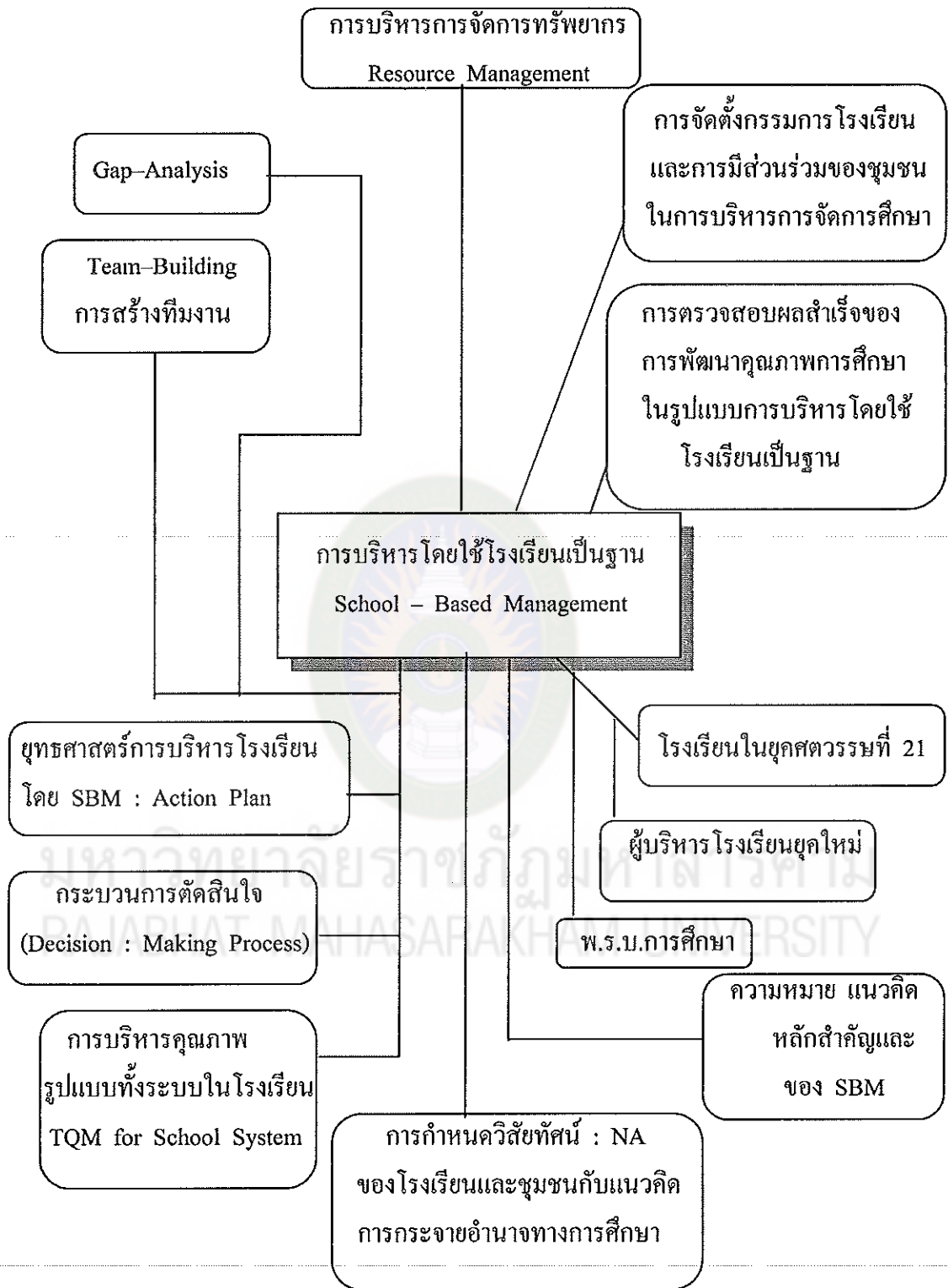

ภาพที่ 2 ขอบข่ายความสำเร็จจากการบริหาร โดยให้โรงเรียนเป็นฐาน

(ถวิล มาตรการเยี่ยม. 2546 : 63)

การใช้โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากและซับซ้อน ต้องการการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในทุกระดับองค์กร แต่ละคนต้องเปลี่ยนระบบความคิดความเชื่อเดิม ต้องเรียนรู้แสวงหาความรู้ใหม่ พัฒนาทักษะใหม่ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานจากเดิม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งที่จะเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการให้บริการ ความสำเร็จสูงสุด ของการบริหารจัดการ SBM จะเป็นผลสะท้อนกลับจากความสำเร็จของนักเรียน ดังความสัมพันธ์ที่แสดงเอาไว้ข้างบน

การบริหารโดยให้โรงเรียนเป็นฐาน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งโรงเรียนเป็นหลักในการตัดสินใจ โดยคำนึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่นักเรียน มีความรับผิดชอบต่อผลงานมีความเที่ยงธรรม บริหารทรัพยากรอย่าง คุ่มค่าและเน้นการมีส่วนร่วม (อุทัย บุญประเสริฐ. 2544 : 77-78) รายละเอียดดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แผนผังหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
(อุทัย บุญประเสริฐ. 2544 : 80)

1.2 หลักการแนวคิดสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

หลักการแนวคิดสำคัญที่นำมาใช้ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ก็คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือการบริหารแบบร่วมคิดร่วมทำ (Collaborative Management) ดังนี้ (ถวิล มาตรฐาน, 2546 : 63-65)

- 1) การบริหารจัดการแบบร่วมคิดร่วมทำจะเกี่ยวข้องกับคนอยู่ 2 กลุ่มใหญ่ คือ
  - 1.1) กลุ่มกำหนดนโยบาย
  - 1.2) กลุ่มจัดทำแผนงาน/โครงการ
 ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มจะต้องปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเหนียวแน่นและสอดคล้องประสานกัน
- 2) การบริหารจัดการแบบร่วมคิดร่วมทำ เป็นความร่วมมือช่วยเหลือประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียน นักเรียน และชุมชน
- 3) จุดเน้นของการบริหารแบบร่วมคิดร่วมทำ เน้นการทำหน้าที่หลักของโรงเรียนนั่นคือ กิจกรรมการเรียนและกิจกรรมการสอน
- 4) กลุ่มกำหนดนโยบาย (Policy Group) ซึ่งได้แก่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนจะทำหน้าที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ
  - 4.1) กำหนดเป้าหมายและวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการ
  - 4.2) กำหนดนโยบาย
  - 4.3) ให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณ
  - 4.4) ประเมินผลสำเร็จของเป้าหมาย นโยบาย และการสนองตอบต่อปัญหา/ความต้องการ
- 5) กลุ่ม/ทีมงานจัดทำแผนงาน/โครงการ ซึ่งปกติจะประกอบไปด้วยคณะครู ซึ่งคณะกำหนดนโยบาย เป็นผู้กำหนดขึ้น มีหน้าที่จัดทำแผนงาน/โครงการ ที่สอดคล้องเป้าหมายและนโยบาย
- 6) แผนงาน/โครงการที่จัดทำขึ้น จะสะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการจัดสรรทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงานตามแผน
- 7) การนำแผนงาน/โครงการไปปฏิบัติและการประเมินผลโครงการ เป็นภารกิจสำคัญของทีมงานในการจัดทำแผนงาน/โครงการ
- 8) มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มนโยบายกับกลุ่มแผนงาน/โครงการ แต่ก็มีบางกิจกรรมที่สมาชิกบางคนอาจจะปฏิบัติงานอยู่ทั้งสองกลุ่ม เช่น สมาชิกฝ่าย

แผนงาน/โครงการจะเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร (สารสนเทศ) แก่กลุ่มนโยบาย เช่น การเตรียม
งบประมาณ การเตรียมทางเลือกในการแก้ปัญหา/สนองความต้องการ เป็นต้น

9) กระบวนการบริหารจัดการแบบร่วมคิดร่วมทำ ประกอบไปด้วยขั้นตอน
ต่าง ๆ ดังนี้ (Cadwell and Spinks. 1998 : 145)

- ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายและวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการ
- ขั้นที่ 2 การกำหนดนโยบาย
- ขั้นที่ 3 การวางแผน
- ขั้นที่ 4 การกำหนดงบประมาณ
- ขั้นที่ 5 การนำแผนไปปฏิบัติ
- ขั้นที่ 6 การประเมินผล

อย่างไรก็ตามขั้นตอนดังกล่าวนี้เป็นเพียงการแยกให้เห็นชัดเจนถึงกิจกรรมหลัก
ของกระบวนการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน แต่ในทางปฏิบัติเน้นกลุ่มบุคคลทั้งสอง
กลุ่ม (กลุ่มนโยบาย และกลุ่มแผนงาน/โครงการ) จะต้องร่วมคิด ร่วมทำ บูรณาการ และ
ร้อยรัดความสัมพันธ์ของขั้นตอนให้เชื่อมโยง สอดคล้องซึ่งกันและกัน เป็นวัฏจักร
หมุนเวียนครบวงจร

1.3 ปัจจัยในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

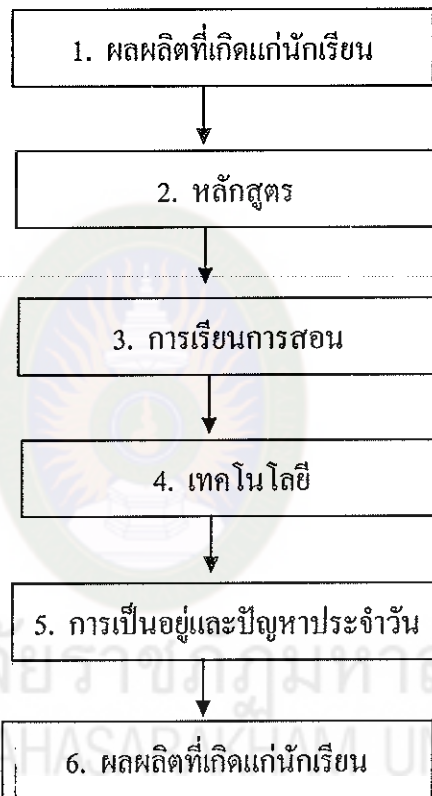
ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ประสบ
ความสำเร็จ ได้แก่ (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 25-26)

1. ผู้นำควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้
  - 1.1 เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง
  - 1.2 เป็นผู้นำทางวิชาการ
  - 1.3 เป็นผู้นำทางจริยธรรม
2. การบริหารในรูปองค์คณะบุคคล
3. ระบบข้อมูล
4. ระบบบริหารวิชาการ
5. ระบบวางแผนบริหารจัดการ
6. ระบบประกันคุณภาพ
7. ระบบบริหารบุคลากร
8. การมีส่วนร่วม

9. ความสัมพันธ์

10. ระบบกำกับติดตามและรายงานต่อสาธารณะ

การดำเนินงานในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ภาระงานของโรงเรียนเป็นหลักในการตัดสินใจ มีข้อเตือนใจให้คิดว่าเมื่อโรงเรียนวางแผนการใช้ทรัพยากรหรือใช้เวลา ควรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการศึกษา โดยที่การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนควรจัดลำดับความสำคัญให้กับเรื่องต่อไปนี้ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การจัดลำดับความสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

(กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. 2544 : 27)

1.4 กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์การบริหารและการจัดการศึกษาที่กระจายอำนาจการตัดสินใจให้โรงเรียนค่อนข้างเบ็ดเสร็จ นับเป็นการบริหารจัดการที่ครบกระบวนการ เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษาที่แท้จริงนั้นอยู่ที่โรงเรียน

ความสำเร็จของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่โรงเรียนที่จะทำให้โรงเรียนปรับเปลี่ยนสภาพไปสู่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หรือการบริหารจัดการด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีความต้องการจำเป็นในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นอย่างมากที่จะสร้างสรรค์ออกแบบระบบและกระบวนการบริหารที่มีคุณภาพ (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. 2544 : 29)

ส่วนกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ดังนี้ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2544 : 82-85)

1. การสร้างความตระหนัก/ความรู้ความเข้าใจใน SBM การบริหารโรงเรียนเป็นฐานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการและการตัดสินใจของโรงเรียน โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียน และครูทุกคนในโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในความรับผิดชอบ การใช้อำนาจหน้าที่ให้มีประสิทธิผล ต่อจากนั้นผู้บริหารควรที่จะพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะความสามารถในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู และการปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ใหม่ นอกจากนี้ควรมีการปรับ โครงสร้างของโรงเรียนให้สอดคล้องกับโครงสร้างของโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้

2. การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร ผู้บริหารนั้นถือว่าเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจของโรงเรียน การเปลี่ยนสภาพมาเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น บทบาทของผู้บริหารจะเปลี่ยนไป โดยมุ่งเน้นการเป็นผู้นำ การใช้แบบผู้นำ แบบสนับสนุน การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งในรูปแบบของคณะกรรมการ โรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นกรรมการและเลขานุการหรือการให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกระจายอำนาจ การสร้างทีมงาน การพัฒนาทีมงาน ซึ่งต้องการผู้บริหารมืออาชีพ เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งประสานสัมพันธ์ ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การพัฒนาวิชาชีพครู ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเป็นเรื่องของการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ดังนั้นคุณค่าสูงสุดการพัฒนาวิชาชีพครูจึงมีผลต่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการทำงานอย่างมืออาชีพของครู โดยเฉพาะการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร

โรงเรียนจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากการรับบทบาทใหม่ในการมีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจในโรงเรียนแล้ว ยังจะต้องสร้างยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

4. การมีวิสัยทัศน์ ทั้งหน่วยงานต้นสังกัด และโรงเรียนจะต้องมีวิสัยทัศน์ในเรื่องการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และสร้างความพร้อมให้การช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีคุณภาพในระดับโรงเรียนจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่ต้องมีวิสัยทัศน์ในเรื่องนี้อย่างสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ที่จะมุ่งสู่วิสัยทัศน์เป้าหมาย คือ คุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ

5. การบริหารจัดการที่เป็นระบบ การบริหารจำเป็นอย่างไรที่จะต้องพัฒนาวิธีการและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่เป็นระบบในการสร้างความสัมพันธ์ การพัฒนาระดับ และความเข้มแข็งของ การมีส่วนร่วมให้อยู่ในระดับที่เท่าเทียมโดยมีความผูกพันมุ่งมั่น ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย และวิสัยทัศน์การบริหารจัดการที่เป็นระบบ ควรมีการสร้างบรรยากาศของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงและสร้างความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจ ข้อมูลสารสนเทศ ตลอดจนมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างแรงจูงใจของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ทั้งนี้โรงเรียนสามารถนำวิธีการที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ เช่น วงจรคุณภาพของเคมมิ่ง หรือวงจร PDCA เป็นต้น อย่างไรก็ตามต้องมีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจตรงกันทั้งในเรื่องเวลาขั้นตอนการปฏิบัติและความเป็นองค์รวมของระบบโรงเรียน

6. พัฒนาการมีส่วนร่วมในเรื่องการบริหาร การบริหารจัดการถือเป็นหัวใจที่จะนำไปสู่คุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะการบริหารหลักสูตรที่ต้องกำหนดให้วัตถุประสงค์เป้าหมายของหลักสูตร โรงเรียนควรสอดคล้องกับหลักสูตรชาติและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน โดยคำนึงถึงการพัฒนาการเรียนรู้ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด ทั้งนี้ต้องอาศัยการพัฒนาการมีส่วนร่วมของฝ่ายผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน

7. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ความเข้มแข็งในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยฐานข้อมูลที่มีคุณภาพเป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้และปรับปรุงได้ตลอดเวลา ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพจะทำให้การบริหารและตัดสินใจใน

การจัดกิจกรรมการศึกษา หรือการแก้ปัญหาคำเนิงานของ โรงเรียนเป็นไปอย่างถูกต้องมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โรงเรียนควรสร้างฐานข้อมูลหรือระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน บุคลากร ทรัพยากร อาคารสถานที่ ฯลฯ และโรงเรียนควรจะต้อง สํารวจ วิจัย หาข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น ความต้องการจำเป็นต่าง ๆ ความมีประสิทธิภาพของ การบริหารหรือการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

8. การมีวิธิตัดและวิธีปฏิบัติงานที่เป็นระบบ ความคิดความเข้าใจที่เป็น ระบบตลอดจนการเห็นถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ จะทำให้ผู้บริหารและครูมี ความคิดความเข้าใจและสามารถร่วมตัดสินใจและปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี เช่น การคิดการ มองเรื่องของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการปฏิรูปการเรียนรู้ และการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน ว่าเป็นเรื่องเดียวกันที่โรงเรียนจะสามารถดำเนินการ ได้อย่างมีคุณภาพ เป็นต้น

9. การให้รางวัล การให้แรงเสริมหรือขวัญกำลังใจ มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเป็นอย่างยิ่ง การให้รางวัลควรจะมีทุกระดับ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ รางวัลแก่โรงเรียน อาจจะจัดสรรเป็นงบประมาณหรือการยกย่องให้เกียรติในระดับโรงเรียนมี ความจำเป็นวิชาชีพชั้นสูง รางวัลที่เป็นเงินคงไม่สำคัญเท่ากับรางวัลที่แสดงถึงคุณค่าของคน ที่ทำงานดี หรือทีมที่ทำงานดีเพื่อสังคมโรงเรียนหรือคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งการให้รางวัลคงต้อง ตรงกับคนที่มืผลงานจริง มีคุณค่าจริง การยกย่อง ชมเชย การเชิดชูเกียรติด้วยรูปแบบต่าง ๆ ของโรงเรียนจะสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรและจะทำให้การบริหาร โรงเรียนเป็นไปอย่าง มีประสิทธิผล

สรุปได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่นำไปสู่ความสำเร็จของการ บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย การสร้างความตระหนัก/ความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร การพัฒนาวิชาชีพครู การมีวิสัยทัศน์ การบริหารจัดการที่เป็นระบบ การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหาร การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การมีวิธิตัดและวิธี ปฏิบัติงานที่เป็นระบบ และการให้รางวัล

2. การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 47-51 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องมีการประกันภายในจะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี และให้ถือว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาทุกปี และได้รับการประเมินภายนอกตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อรับรองคุณภาพ และการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้ทราบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 1) โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ความเป็นมาของการประกันคุณภาพการศึกษา

ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนทั่วไป การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประเทศต่าง ๆ มีอัตราสูงขึ้นทุกขณะ ความสำคัญของการพัฒนาประเทศจึงมีได้ขึ้นอยู่กับระบบทุนหรือทรัพยากรอีกต่อไป แต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคนเป็นสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จึงแสดงจุดเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นพลังการพัฒนาของประเทศในอนาคต รัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพเกิดขึ้นในหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาทุกระดับชั้น เพื่อรักษาคุณภาพให้ได้มาตรฐานการศึกษาชาติที่ยั่งยืน (กรมวิชาการ. 2546 : 2-3)

2.2 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพศึกษามีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 59) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า คือ

1. แผนงานและปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการให้การศึกษาระดับรองต่อคุณภาพที่กำหนด
2. เป็นมาตรฐานหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยังไม่เข้ามาตรฐาน ผลักดันให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนป้อนกลับมา เพื่อระดมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ร่วมกัน

สนับสนุน และพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่าถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการวางระบบอย่างถูกต้องแล้ว คุณภาพที่ดีก็จะตามมา

สงข ลักษณ์ (2545 : 2) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิต ดังนั้นการประกันคุณภาพทางการศึกษาจึงเป็นกระบวนการวางแผนและการจัดการของสถานศึกษา เพื่อประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

กรมสามัญศึกษา (2546 : 12) ได้ให้ความหมาย การประกันคุณภาพ การศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาซึ่งครอบคลุม การดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผนไว้ตั้งแต่ต้นเพื่อให้เกิด การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบ การศึกษามีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

อรุณ จันทวานิช (2547 : 7) ได้กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นวิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติ หรือแนวทาง ในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่านักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อ สร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ ได้ร่วมกับกำหนดไว้นั้น จะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความ คาดหวังของผู้ปกครอง

2.3 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ พัฒนาการศึกษาของไทยให้มีความเป็นเลิศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ (สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 1)

1. รัฐกระจายอำนาจให้การกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรให้จังหวัดและสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ

3.1 นักเรียนและผู้ปกครอง

3.2 มาตรฐานที่กำหนด

3.3 ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา

นอกจากนี้การประกันคุณภาพการศึกษามีกระบวนการดำเนินงาน 3 ลักษณะ คือ (กรมวิชาการ. 2546 : 11)

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำ การศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษา ต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ รวมทั้งการ สนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการ หรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาและการจัดทำ รายงานของสถานศึกษาต่อประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นการติดตามและ ตรวจสอบของสถานศึกษา

2.2 การติดตามและตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 มาตรฐานปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์ มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมหรือ การประเมินคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการทั้ง 3 ประการ เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์และส่งผล ซึ่งกันและกัน กระบวนการแทรกแซงคุณภาพการศึกษาสามารถดำเนินการทั้งในระหว่าง กิจกรรมการควบคุมคุณภาพการศึกษาและในกิจกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้จากการดำเนินงานดังกล่าวแล้ว กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจไปยังหน่วยงานระดับกรมต่าง ๆ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษา จึงได้ดำเนินการในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดให้เป็นนโยบายที่สำคัญในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 9 พุทธศักราช 2545-2549 ไว้ว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ถือเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนบ้านโคกยาว ได้ยึดถือเป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานที่โรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

2.4 กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 17-19)

ขั้นตอนที่ 1 การควบคุมคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญ คือ

กำหนดมาตรฐานโรงเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนามาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและที่เป็นแกนกลาง และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปรับขยายเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อลงสู่การปฏิบัติและให้สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและท้องถิ่น

พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานโดยจัดทำแผนการดำเนินงาน เตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากร

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน มีกิจกรรมสำคัญ คือ ตรวจสอบภายใน โดยให้โรงเรียนทำการประเมินตนเองในระหว่างการดำเนินงานตามแผน และเมื่อสิ้นสุดแผน

ตรวจสอบภายนอก โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้กระบวนการนิเทศร้อยละ 100 เป็นยุทธศาสตร์หลัก

ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียน โดยระดมกำลังจากทุกระดับหน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายสำคัญ คือ โรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน

โรงเรียนใช้ผลการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกทำการปรับปรุงโรงเรียน และตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญ คือ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนทุกโรงเรียน และทุก 2 ปี เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนและติดตามความก้าวหน้าของคุณภาพของโรงเรียนในภาพรวมของระดับประเทศ รวมทั้งทุก 5 ปี ต้องรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้ผลการประเมินทั้งสองส่วน คือ ส่วนที่ประเมินร่วมกับสถานศึกษา ส่วนที่ประเมินเพิ่มเติมเฉพาะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเอง เพื่อจัดระดับคุณภาพสถานศึกษาตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประเมินจาก สมศ. เพื่อรับรองคุณภาพทั้งโรงเรียนและแต่ละมาตรฐาน

ปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานโรงเรียนทุก 5 ปี (แผนพัฒนาละ 1 ครั้ง) เพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้น ด้วยการนำเสนอแผนภูมิกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยดำเนินการทุกปี ทุก 2 ปี และทุก 5 ปี (แผนพัฒนาละ 1 ครั้ง)

นอกจากนี้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริหาร โรงเรียนว่าผลผลิตทางการศึกษาที่ได้นั้นมีคุณภาพตามที่พึงประสงค์ การประกันคุณภาพสามารถจำแนกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับ Accountability หมายถึง โรงเรียนมีกระบวนการจัดการที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองและชุมชนของโรงเรียนว่า นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ชุมชนต้องการ การประกันคุณภาพระดับนี้จะครอบคลุมถึงขั้นที่ 2 ที่เน้นกระบวนการประกันคุณภาพภายใน

2. ระดับ Accreditation หมายถึง โรงเรียนมีกระบวนการจัดการของโรงเรียนที่สร้างความมั่นใจให้กับชุมชนและสังคมในวงกว้างว่า นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยองค์กรภายนอกโรงเรียนเป็นผู้รับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพระดับนี้ครอบคลุมถึงขั้นที่ 3 ที่เน้นกระบวนการประกันคุณภาพจากองค์กรภายนอก

2.5 มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษารอบที่สอง

2.5.1 รูปแบบการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สอง

รูปแบบในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับรองมาตรฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สอง โดยสรุป คือ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548 : 2)

1) ในการประเมินรอบที่ 2 นี้ ให้มีทั้งการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน

คุณภาพสถานศึกษา และการประเมินเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐาน

2) ในการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาเป็นรายมาตรฐาน โดยรวม และรายงานผลประเมินเป็นรายสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานต้นสังกัดมีความกระตือรือร้นในการดูแล สนับสนุน และช่วยเหลือสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมากขึ้น

3) ในการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานสถานศึกษา โดยใช้มาตรฐานการประเมิน 27 มาตรฐาน มาจัดกลุ่มเป็น 14 มาตรฐาน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษามีความต่อเนื่องจากแนวทางที่ประเมินไว้ในรอบแรก

4) สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานประจำปี (SAR) โดยจะต้องจัดทำสรุปรายงานประจำปีย้อนหลังไม่น้อยกว่า 3 ปี ซึ่งต้องใช้ผลการประเมินรอบแรกเป็นฐานในการพัฒนา

5) กำหนดให้มีการติดตามการดำเนินการตามที่เสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก โดยเริ่มประเมินรอบที่สองในปีการศึกษา 2549 - 2553 เป็นต้นไป

2.5.2 แนวทางการประเมินและรับรองมาตรฐานรอบที่สอง

แนวทางการประเมินและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษารอบที่สอง มีดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 4-5)

1) การประเมินสถานศึกษาให้ประเมินโดยคณะผู้ประเมินภายนอก ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยประเมินสถาบันอุดมศึกษา สมาคมวิชาการหรือวิชาชีพหรือมูลนิธิ คณะประเมินภายนอกตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนด

2) การพิจารณารับรองมาตรฐานและรายงานให้คณะกรรมการรับรองมาตรฐานการศึกษาที่ สมศ. แต่งตั้งเป็นผู้ดำเนินการ โดยคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนจาก สมศ. เป็นประธาน ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษา และผู้ประเมินจากหน่วยงานที่ทำการประเมินรับรอง ให้ทำหน้าที่วินิจฉัยและให้การรับรองรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก และรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ทั้งนี้เกณฑ์การรับรองมาตรฐานการศึกษาจากการรายงานประเมินคุณภาพภายนอกตามหลักเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนดแล้ว ให้มีการรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. การรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวม โดยให้การ

รับรองสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนด กล่าวคือ มีค่าเฉลี่ย (โดยถ่วงน้ำหนัก) ของผลการประเมินไม่ต่ำกว่า 2.75 จากค่าเฉลี่ยเต็ม 4.0 ทั้งในภาพรวม ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านผู้เรียน และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง

2. การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษารายมาตรฐาน ในรายแต่ละมาตรฐานต้องมีผลการประเมินมีคุณภาพไม่ต่ำกว่าระดับดี

2.5.3 มาตรฐานในการประเมินรอบที่สอง

มาตรฐานในการประเมินคุณภาพการศึกษารอบที่สองให้ใช้มาตรฐานเดิมที่ใช้ประเมินสถานศึกษาในรอบแรกรวม 14 มาตรฐาน โดยหลอมรวมตัวบ่งชี้ทั้ง 27 มาตรฐาน ลงใน 14 มาตรฐาน และปรับตัวบ่งชี้ที่เน้นการประเมินด้านผู้เรียน (ผลผลิต) ที่เกิดจากการศึกษา ส่วนการประเมินด้านครู (กระบวนการ) และด้านผู้บริหาร (ปัจจัย) จะเน้นส่วนสำคัญที่ระบุไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ คือ การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการประกันโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 5)

3. การพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ

การพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ (Total Quality Management : TQM) เกิดขึ้นตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการพัฒนาโรงเรียนเกิดขึ้นทุกส่วน โดยทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา และทุกฝ่ายต้องได้รับการพัฒนาทั้งในส่วนของนักเรียน ครู และผู้บริหาร โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 13-14)

1. ทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน ตามแนวทางการวิเคราะห์ศักยภาพและอุปสรรคของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แล้วนำมาสร้างพันธกิจและเป้าหมายการพัฒนาอย่างเป็นระบบ นำมาซึ่งแผนกลยุทธ์หรือธรรมนูญของโรงเรียน

2. การพัฒนาโรงเรียนจะต้องดำเนินการพัฒนาทั้งในส่วนของฝ่ายบริหาร หรือการบริหารจัดการโรงเรียน ครูผู้สอนหรือการจัดการเรียนการสอน และผู้เรียนหรือผลผลิต

3. ทุกส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทุกขั้นตอน และการกระจายความรับผิดชอบแต่ละกิจกรรมในรูปของทีมงาน

4. ทุกระบบงานย่อยทุกงานหรือทุกทีมงานต้องมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกัน

5. ทุกกิจกรรมในโรงเรียนจะต้องนำไปสู่วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ
เกณฑ์พัฒนาคุณภาพโรงเรียน

6. โรงเรียนต้องมีการประเมินตนเองเป็นระยะ เพื่อนำผลการประเมิน
มาปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละชั้นตอนในแต่ละกิจกรรม

7. โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน
ต้องมีการเรียนรู้ และร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน
ทั้งนี้รูปแบบการพัฒนาทั้งระบบ แต่ละโรงเรียนสามารถเลือกใช้ได้ตาม
ความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น โดยการนำรูปแบบ CLIP มาเป็นจุดเน้น
เพื่อให้โรงเรียนก้าวไปสู่การพัฒนาทั้งระบบ โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้

1. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement = C) หมายถึง
การพัฒนาการดำเนินงานในทุกกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และครบทั้งการพัฒนาด้าน
ผู้บริหาร ด้านครู และด้านผู้เรียน

2. การเรียนรู้ (Learning = L) หมายถึง การที่นักเรียน ครู ผู้บริหาร
ผู้ปกครอง และคณะกรรมการโรงเรียนได้ร่วมเรียนรู้และแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาหรือ
เทคนิคใหม่ๆ เพื่อนำมาแก้ไขหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. การบูรณาการ (Integration = I) หมายถึง การกระทำให้สมบูรณ์หรือ
การทำให้หน่วยย่อยๆ ทั้งหลายที่สัมพันธ์กัน และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในรูปแบบ
โครงสร้างใหญ่หรือแต่ละฝ่ายงาน และในระดับทีมงานที่เป็นแกนนำพัฒนากิจกรรมที่
โรงเรียนมอบหมายรวมทั้งมีการบูรณาการภารกิจ กิจกรรม ความรับผิดชอบ ทรัพยากร
บุคลากร และเทคโนโลยีการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้

4. การมีส่วนร่วม (Participation = P) หมายถึง การมีส่วนร่วมในทุก
กิจกรรมของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และร่วมประเมินตรวจสอบผลการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาที่ดำเนินการ

ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพทั้งระบบเกิดขึ้นตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ
ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการพัฒนาโรงเรียนเกิดขึ้นทุกส่วน โดยทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกันสร้าง
วิสัยทัศน์ในการพัฒนา และทุกฝ่ายต้องได้รับการพัฒนาทั้งในส่วนของนักเรียน ครู และ
ผู้บริหาร ด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ การบูรณาการ
และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน

4. การบริหารงานตามวงจรคุณภาพ ของ Deming (PDCA)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยการทำงานที่ต้องประสานกันด้วยดี ฝ่ายผู้บริหารต้องมีความจริงใจและมุ่งมั่น มีการทบทวนของฝ่ายบริหารอย่างสม่ำเสมอ และแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละกิจกรรมตามกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ (กรมวิชาการ. 2542 : 22-24)

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan – P)

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check – C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Action – A)

ขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นนี้ จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด ซึ่งเขียนได้ว่า Plan-Do-Check- Action หรือ PDCA ซึ่งเสมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่ง เรียก วงจรเดมมิ่ง (Deming's Cycle)

วงจรหรือวงล้อ PDCA คือ วิธีการที่เป็นขั้นตอนในการทำงานเสร็จอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเชื่อถือวางใจได้ โดยการใช้วงจร PDCA เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่องในการติดตามปรับปรุงพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย

วงจรเดมมิ่ง หรือ PDCA เป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ได้เป็นอย่างดีในการควบคุมคุณภาพหรือการบริหารคุณภาพ โดยเฉพาะงานป้องกันและแก้ไขสารเสพติด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผน (Plan)

การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ และแบบที่จะเป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียด เพื่อให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ (DO) โดยแผนที่ดีมีลักษณะ 5 ประการ คือ

1.1 ความจริง (Realistic)

1.2 ความเข้าใจ (Understandable)

1.3 การตรวจสอบหรือการวัดผล (Measurable)

1.4 การปฏิบัติตาม (Behavioral)

1.5 ผลสำเร็จของงาน (Achievable)

โดยขั้นตอนการวางแผนที่เหมาะสม กระทำโดย

1. กำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
3. กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

2. การปฏิบัติการ (Do)

ขั้นตอนการปฏิบัติการ ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

2.1 การวางกำหนดการ ได้แก่

- 2.1.1 การแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องกระทำ
- 2.1.2 กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
- 2.1.3 การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2.2 การจัดการแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) ได้แก่

การจัดแบบที่สามารถนำผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีการช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

2.3 การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน ได้แก่

2.3.1 ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำนั้น ๆ

2.3.2 ให้ผู้ร่วมงานพร้อมพัฒนาในการใช้ดุลยพินิจอันเหมาะสมในการปฏิบัติงานด้วยความยืดหยุ่นภายใต้ขีดจำกัดของแนวทางที่กำหนดไว้

2.3.3 สอนให้ผู้ร่วมงานฝึกกระบวนการทางความคิด โดยการฝึกฝนด้วยการทำงาน คือ

- 1) อธิบาย แสดง ให้เห็นว่าทำอย่างไร
- 2) ให้เข้าฝึกอบรมได้ลงปฏิบัติจริง
- 3) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนขณะกำลังฝึกสอน
- 4) ยอมรับฟังคำวิจารณ์ของผู้อื่นเพื่อนำมาให้ผู้ร่วมงานได้ปรับปรุงงาน
- 5) ใช้เอกสารการวางแผนเป็นอุปกรณ์ในการสอน
- 6) ให้มีรางวัลแก่ทุกคนที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุง
- 7) พัฒนาให้เป็นคนที่มีความสามารถหลาย ๆ ด้าน
- 8) พัฒนาจิตใจรักการร่วมมือกัน

3. การตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบทำให้รู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่ เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ ของการตรวจสอบ

3.2 พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวน และคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอน เปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

3.3 การรายงานและเสนอผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว รายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์ และรายงานแบบอย่างไม่เป็นทางการ

4. การสรุปปรับปรุง (Action)

ผลการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ คือ

4.1 ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ

4.2 ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีกในการแก้ไข้ปัญหา และเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐาน โดยอาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้

4.2.1 การย้ายโยบาย

4.2.2 ปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน

4.2.3 ประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

4.2.4 แสดงการควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

ของทุกระดับที่เชื่อมโยงกัน

สรุปได้ว่า วงจรเดมมิง หรือ PDCA เป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ได้เป็นอย่างดีในการควบคุมคุณภาพหรือการบริหารคุณภาพ เป็นเทคนิคการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนชัดเจนและกระทำอย่างครบวงจร ประกอบด้วย P = Plan คือ ร่วมกันวางแผน D = Do คือ ร่วมกันปฏิบัติตามแผนงาน C = Check คือ ร่วมกันตรวจสอบผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นตามแผนงาน และ A = Action คือ ร่วมกันแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารโรงเรียน เป็นแนวคิดสำคัญเพื่อนำไปเป็นแนวทางกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษา จะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นเชิงบูรณาการ

ด้านเครื่องมือ เทคนิควิธีการพัฒนาองค์กรเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้อง วิเคราะห์สถานภาพขององค์กร กำหนดมุมมองให้ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน ต้องสามารถ กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้โรงเรียน สามารถพึ่งตนเองได้ ใช้กระบวนการประกันคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การศึกษา การตรวจสอบและแทรกแซงคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพ รวมทั้งการนำ หลักการสำคัญของระบบการเสริมพลังการทำงานมี 2 ประการคือ ทำให้บุคลากรมีความรู้ และได้แสดงออกซึ่งทักษะและประสบการณ์ มาใช้ในการพัฒนาองค์กร ตลอดทั้งการนำ แนวคิดการพัฒนาโรงเรียนเชิงระบบเพื่อให้โรงเรียนใช้ศักยภาพที่มีอยู่เป็นปัจจัยนำเข้าสู่ กระบวนการบริหารจัดการ ได้อย่างมีคุณภาพ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.

2544

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเกี่ยวกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยและ นำเสนอ ตามลำดับดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ก : 1-29)

1. ความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิด ความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือ ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบ ธุรกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีความสุข เป็นเครื่องมือใน การแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความ มั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อ ที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้าน วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและ วรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่ การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์สืบ สานให้คงอยู่คู่ไทยตลอดไป

2. ธรรมชาติ/ลักษณะเฉพาะ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือใช้ติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และตรงตามจุดประสงค์ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการ และความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วยเสียง รูปพยัญชนะ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการโยงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษา และประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากนี้คำในภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษาซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคน ตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟังการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณ์ญาณและมีคุณธรรม

3. วิสัยทัศน์

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติ เพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจกัน และใช้ภาษาประกอบกิจการงานทั้งส่วนตัว ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบันเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นการเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้อง เหมาะสมในการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประสบการณ์ เรียนรู้ในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมของภาษาให้เกิดความชื่นชม ซาบซึ้ง และภูมิใจในภาษาไทย โดยเฉพาะคุณค่าของวรรณคดี และภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ไว้ อันเป็นส่วนเสริมสร้างความงดงามในชีวิต

การเรียนรู้ภาษาไทยย่อมเกี่ยวพันกับความคิดของมนุษย์ เพราะภาษาเป็นสื่อความคิดการเรียนรู้ภาษาไทยต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหาและการวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล ขณะเดียวกันการใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล ใช้ในทางสร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวยงดงาม ย่อมสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษา เกิดความน่าเชื่อถือและเชื่อภูมิด้วย ภาษาเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการอ่านและการฟังเป็นทักษะของผู้รับรู้อารมณ์เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสาร ให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สามารถเลือกใช้คำ

เรียบเรียงความคิด ความรู้ และใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ได้ตรงตามความหมาย และถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคล และมีประสิทธิภาพ

ภาษาในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งผู้ใช้ภาษาต้องรู้ และใช้ภาษาให้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีวรรณคดี วรรณกรรม ตลอดจนบทร้องเล่นของเด็ก เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นเมือง วรรณกรรมพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรมซึ่งคุณค่าการเรียนภาษาไทยจะต้องเรียนวรรณคดี วรรณกรรม ภูมิปัญญาทางภาษา ที่ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและ ความงดงามของภาษาในบทประพันธ์ทั้ง ร้อยแก้วและร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและความภูมิใจที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

4. คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

- 4.1 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เป็นอย่างดี
- 4.2 สามารถอ่าน เขียน ฟัง พูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.3 มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดอย่างมีระบบ
- 4.4 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และการใช้ภาษาเพื่อการ พัฒนาตนและสร้างสรรค์งานอาชีพ
- 4.5 ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชม ในวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
- 4.6 สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมี ประสิทธิภาพและถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล
- 4.7 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นไทย
- 4.8 มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

เมื่อจบการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

1. อ่านได้คล่องและอ่านได้เร็ว
2. เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ ประโยค และเข้าใจข้อความที่

อ่าน

3. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาคิด คาดคะเนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ และกำหนดแนวการปฏิบัติ

4. เลือกอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ทั้งความรู้และความบันเทิง
5. พุคและเขียนความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการ
6. จดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน
7. จับใจความสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็น
เล่าเรื่องถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ จากเรื่องที่ฟัง ที่ดู
8. เข้าใจว่าภาษาไทยมีทั้งภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น
9. ใช้คำคล้องจองแต่งบทร้อยกรองง่าย
10. นำปริศนาคำทายและบทร้องเล่นในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน และเล่น
11. ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียน การแสวงหาความรู้ และใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์

5. สาระ

รายละเอียดของหลักสูตรภาษาไทยที่เป็นองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

6. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐาน เมื่อจบการศึกษาระดับพื้นฐานกลุ่มภาษาไทย ประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดในการตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาริยธรรม สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

7. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนต้องศึกษาวิเคราะห์ จุดหมายหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยบทบาทของครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้เสริมประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ดังต่อไปนี้

7.1 เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น กิจกรรมรูปแบบการทดลอง แบบโครงงาน แบบศูนย์การเรียนรู้ แบบสืบสวนสอบสวน แบบอภิปราย แบบสำรวจ แบบร่วมมือ เป็นต้น

7.2 คิดค้นเทคนิค กลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ และนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ เช่น ความรู้ความสามารถด้านเนื้อหา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

7.3 จัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามการเรียนรู้อย่างมีความสุข

7.3.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

7.3.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์

7.3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด

7.3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

7.3.5 การพัฒนาหลักการเรียนรู้หลักการใช้ภาษา

7.3.6 การพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม

7.3.7 การพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษา

8. การวัดและประเมินผล

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นงานที่ยากที่ต้องทำความเข้าใจ ที่ถูกต้องแท้จริง เกี่ยวกับการทำงานของภาษาและการพัฒนาการทางภาษา ดังครูผู้สอนที่มีหน้าที่วัดผลการเรียนรู้ด้านภาษา จำเป็นต้องใช้หลักการการเรียนรู้ภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานของการดำเนินงานดังนี้

8.1 ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน ดู มีความสำคัญเท่าๆ กัน และทักษะเหล่านี้มีความเกี่ยวเนื่องกัน และความก้าวหน้าของทักษะหนึ่ง จะมีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ

8.2 ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษา เช่นเดียวกับทักษะการคิดทักษะทางสังคม เมื่อผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาตามความต้องการที่แท้จริงของตนเอง และในสภาพจริงทั้งในบริบททางวิชาการในห้องเรียนและชุมชนที่กว้างออกไป

8.3 ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูด ภาษาเขียนอย่างถูกต้อง ด้วยการฝึกฝนมิใช่การเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่เพียงอย่างเดียว การเรียนรู้ภาษาไทยที่ประกอบด้วย ไวยากรณ์การสะกดคำ และเครื่องหมายต่างๆ จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาตน

8.4 ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาการทางภาษาเช่นเดียวกัน แต่จะต่างในจังหวะก้าวและวิธีการเรียนรู้

8.5 ภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หลักสูตรที่ความสำคัญความเคารพ และเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังทางภาษา และความหลากหลายของภาษาจะช่วยให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความรู้ลึกที่ติดเกี่ยวกับตนเองและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

วิธีการวัดผลที่สามารถนำมาประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนมีอย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

1. การทำให้ตอบแบบทดสอบ ทั้งในลักษณะที่เป็นแบบเลือกตอบ ได้แก่ ข้อสอบแบบเลือกตอบ ถูก-ผิด และข้อสอบที่ให้ผู้สอบสร้างคำตอบ ได้แก่ เติมข้อความในช่องว่าง คำตอบสั้น ๆ เป็นประโยค เป็นข้อความ เป็นแผนภูมิ
2. การดูจากผลงาน เช่น เรียงความ รายงานการวิจัย บันทึกประจำวัน รายงานการทดลอง บทละคร บทร้อยกรอง แฟ้มผลงาน เป็นต้น ผลงานจะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นการนำทักษะและความรู้และทักษะไปใช้ปฏิบัติงานของผู้เรียน
3. การปฏิบัติ โดยผู้สอนสามารถสังเกตการนำทักษะและความรู้ไปใช้โดยตรงในสถานการณ์ที่ให้ปฏิบัติจริง วิธีนี้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางในการประเมินการปฏิบัติที่มีระเบียบข้อบังคับ เช่น ดนตรี ร้องเพลง พลศึกษา การได้วาที การกล่าวสุนทรพจน์ ละครเวที
4. การระบวนการ วิธีนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียนมากกว่าดูผลงานหรือการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ทราบกระบวนการคิดของผู้เรียนใช้ โดยครูเป็นผู้สังเกตวิธีการคิดของผู้เรียน วิธีเหมาะในการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะนิสัย

9. แหล่งการเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถค้นหาความรู้ได้เพิ่มเติม ดังนี้

9.1 ห้องสมุด เป็นแหล่งการเรียนรู้และหัวใจของสถานศึกษาที่ ผู้เรียนจะใช้เพื่อการศึกษา ค้นคว้า ใช้ในการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ การจัดห้องวิชาการต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุดหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา จะทำให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการเรียนสถานศึกษาต้องจัดให้เพียงพอ และอบรมการใช้ให้มีประสิทธิภาพ

9.2 ทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้ปกครองผู้เรียน และคนในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษา และภูมิปัญญาทางภาษา เช่น ภาษาถิ่น เพลงพื้นเมือง พิธีกรรมต่าง ๆ

ครูภาษาไทยควรจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสามารถเชิญมาให้ความรู้
ในโรงเรียน

9.3 สื่อการเรียนการสอน เป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยน
เนื้อหา ประสบการณ์ แนวคิด ทักษะ และเจตคติระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยเน้นบทบาท
ของผู้เรียนที่เป็นผู้กระทำหรือใช้สื่อ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการ และความรู้ที่ถก
คิดต่าง ๆ บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้

การอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

แฮร์ริส และสมิท (Harris and Smith) (1976 : 14) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ
ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นรูปแบบของการสื่อความหมาย แลกเปลี่ยนความคิด
และข่าวสารความรู้ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน นั่นคือ ผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนบน
กระดาษด้วยภาษาที่เป็นไปตามลักษณะของการเขียนแต่ละคน และผู้อ่านก็พยายามเอา
ความหมายที่ผู้เขียน ได้เขียนไว้ความสามารถในการรับรู้ความหมายของสิ่งที่อ่านขึ้นอยู่กับ
สถานการณ์เดิมของผู้อ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2534 : 1) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ
ความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำ และข้อความที่พิมพ์หรือเขียน
ขึ้นมา

ราชบัณฑิตยสถาน (2538 : 941) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน
คือ ว่าด้วยตัวหนังสือ ออกเสียงตามตัวหนังสือ หรือเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ สังเกต
หรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539 : 24) ให้แนวคิดของการอ่านว่าเป็นกระบวนการ
แปลความหมายจากอักษร สัญลักษณ์ กลุ่มคำหรือวลี และประโยคออกเป็นความคิดอย่างมี
เหตุผลโดยอาศัยความสามารถในการแปลความหมาย การตีความ การจับใจความ และการ
สรุปความเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างมีจุดหมาย

ประทีป วาทิกทินกร (2542 : 2) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านว่า หมายถึง การ
รับรู้ข้อความในข้อเขียนของตนเอง และของผู้อื่น รวมทั้งการรับรู้เครื่องหมายสื่อสารต่าง ๆ
เช่น เครื่องหมายจราจรและเครื่องหมายที่แสดงในแผนภูมิต่าง ๆ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 45) ให้ความหมายว่า การอ่าน หมายถึง การแสดงความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากการแปลสัญลักษณ์คือตัวอักษรที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงไว้

จากที่กล่าวมาสรุปว่า การอ่าน หมายถึง การทำความเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ ตัวอักษร คำและข้อความจากข้อเขียนของตนเองและของผู้อื่น ที่สื่อความหมายถ่ายทอดความคิดและความรู้ ผู้ผู้อ่าน

2. ความสำคัญของการอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539 : 1) ให้แนวคิดถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอก็จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านได้ดีซึ่งช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2540 : 33) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านว่ามีความสำคัญยิ่งเพราะจะทำให้เกิดความรู้ ความคิด ความฉลาดและใช้ในการพัฒนาอาชีพการงานได้ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1) ให้ความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง สำคัญต่อชีวิตประจำวันเพราะ การอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ผู้อ่านมากย่อมรู้มากก็นำความรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ต่อสังคม สังคมนั้นย่อมมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาไปในทางที่ถูกที่ควร และสำคัญต่อการเรียนเพราะการอ่านเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อความสำเร็จ การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ ทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต รวมทั้งการปรับปรุงตัวในสังคมอย่างมีความสุข และมีคุณค่ามากมายในการพัฒนาอาชีพ การงานให้เจริญก้าวหน้าด้วย

3. จุดมุ่งหมายของการอ่าน

นภคณ จันทร์เพ็ญ (2539 : 74-75) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อให้ได้ความรู้ในเรื่องที่ศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวเนื้อหานั้น โดยผู้อ่านอาจจะต้องศึกษาหาความรู้โดยละเอียดหรือโดยย่อก็ได้ การอ่านเพื่อการแสวงหาความรู้นี้ มักใช้ในการอ่านตำราทางวิชาการ หรืออ่านงานเขียน โดยเฉพาะเรื่องราวที่ต้องศึกษาเพื่อความเข้าใจ

2. อ่านเพื่อความบันเทิงเพลิดเพลิน ผู้อ่านมีความผ่อนคลายอารมณ์ความเพลิดเพลินที่เกิดขึ้นจากการอ่าน อันได้แก่ การอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดี นวนิยาย หรือสารคดี ที่มีเนื้อหามุ่งความเพลิดเพลิน เช่น สารคดีการท่องเที่ยววรรณคดี และวารสารนิตยสารที่ประกอบด้วยเรื่องราวในแนวสาระบันเทิงต่าง ๆ การอ่านเพื่อจุดมุ่งหมายนี้เป็นการอ่านที่มีมากในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป

3. การอ่านเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการ ซึ่งหมายถึงการคิดค้นในเรื่องที่ตนสนใจเป็นพิเศษ

4. อ่านเพื่อฝึกทักษะในการอ่านออกเสียง เป็นการฝึกฝนตนเองในการอ่านออกเสียงเพื่อให้ผู้ฟังฟังแล้วเกิดความรู้สึกเข้าใจ หรือซาบซึ้งในอรรถรส ทั้งนี้แล้วแต่ประเภทของงานเขียนที่นำมาอ่าน

กองทัพ เลื่อนพลชุกุล (2542 : 89) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

1. อ่านเพื่อต้องการศึกษาหาความรู้ การอ่านตามจุดมุ่งหมายข้อนี้ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน นักศึกษาที่ต้องอ่านตำรับตำราเพื่อค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติม หรืออ่านเพื่อทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ส่วนผู้ที่ต้องการแสวงหาความรู้ เพิ่มเติมให้เกิดความรู้กว้างขวางต้องอาศัยการอ่านประจำ

2. การอ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็นหรือค้นหาคำตอบ มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นเป็นปกติวิสัย เช่น อยากรู้อะไรเรื่องชีวิตประวัติดูบุคคลสำคัญ อยากรู้ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์บ้านเมือง อยากรู้อะไรเรื่องสังคมไทยทั่ว ๆ ไป จึงต้องอ่านเพื่อสนองความต้องการนั้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และอ่านเพื่อติดตามข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนาอาชีพและความเป็นอยู่ของตนเองในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประเภทของการอ่าน

กองทัพ เลื่อนพลชุกุล (2542 : 93) ได้แบ่งการอ่านตามวิธีการอ่านออกเป็น

2 ประเภทใหญ่ คือ

1. การอ่านในใจ คือ การอ่านไม่ออกเสียงหรือการเงียบ (Silent Reading) เวลาอ่านจะไม่ใช้วิธีที่จะช่วยให้ออกเสียงเคลื่อนไหวเลย คงใช้เฉพาะสายตากวาดไปบนตัวอักษรนั้นรับภาพแล้วส่งสัญญาณผ่านประสาทสมองให้รับรู้ เพื่อจดจำและตีความต่าง ๆ ออกมา

2. การอ่านออกเสียง การอ่านออกเสียงเป็นการอ่านเพื่อให้เกิดเสียงดัง (Sound Reading) คือ การเปล่งเสียงตามตัวอักษร ถ้อยคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เขียนให้ถูกต้อง ชัดถ้อย ชัดคำ และเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้ฟัง

วรรณิ โสภประยูร (2542 : 127) ได้แบ่งประเภทของการอ่านได้ 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง แบ่งได้ 3 แบบ ได้แก่
  - 1.1 การอ่านร้อยแก้ว
  - 1.2 การอ่านร้อยกรอง
  - 1.3 การอ่านทำนองเสนาะ
2. การอ่านในใจแบ่งออกเป็น 7 แบบ ได้แก่
  - 2.1 การอ่านแบบค้นหาความรู้ เช่น อ่านตำรา
  - 2.2 การอ่านจับใจความสำคัญ หรือหาสาระสำคัญของเรื่อง เช่น อ่านบทความ
  - 2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกตอน เช่น อ่านประวัติศาสตร์ อ่านลำดับเหตุการณ์
  - 2.4 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกคนเพื่อปฏิบัติ เช่น การอ่านคู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้า อ่านวิธีประกอบอาหาร
  - 2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์ วิจัยเพื่อหาเหตุผล เช่น อ่านข่าวเหตุการณ์สำคัญ
  - 2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณญาณเพื่อหาข้อเท็จจริง ข้อดี ข้อเสียสำหรับเลือกแนวทางปฏิบัติ เช่น อ่านโฆษณา
  - 2.7 การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสังเกตและจดจำ เช่น อ่านชื่อสถานที่เมื่อนั่งรถผ่านไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประเภทของการอ่าน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การอ่านออกเสียง
2. การอ่านไม่ออกเสียงหรืออ่านในใจ

5. การสอนทักษะการอ่าน

การสอนทักษะอ่านในระดับประถมศึกษา สำหรับเด็กที่ยังไม่เรียนหนังสือ ให้สามารถอ่านและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรือคำพูดออกมาเป็นตัวหนังสือ มีวิธีการสอนหลายวิธี ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : ค - ชม)

1. วิธีสอนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำ (Spelling Approach) คือ การสอนที่ถือว่าคำประกอบด้วยรูปและเสียงของพยัญชนะ วรรณยุกต์ ตัวสะกด ฯลฯ เวลาสอนอ่านแทนที่จะอ่านเป็นคำๆ มีความหมายเลยทีเดียวก็น่าจะต้องไล่พยัญชนะ สระ ฯลฯ ให้ออกเสียงได้ถูกต้องเป็นคำๆ อีกทีหนึ่ง เป็นการช่วยให้อ่านคำได้เพราะผู้อ่านรู้จัก พยัญชนะ สระ ตัวสะกด แล้วใช้เสียงช่วยพาไป เช่น จาน นักเรียนจะสะกดว่า จ - า - จา จา - น - จาน หรือ จ - า -น - จาน

วิธีช่วยให้เด็กรู้จักหลักเกณฑ์ของการเรียงลำดับตัวอักษรภายในคำหนึ่งๆ เพื่อให้ได้ออกเสียงได้ชัดเจน และเขียนคำนั้นได้ถูกต้อง

2. วิธีสอนแบบเทียบเสียง (Phonic Approach) วิธีนี้ยึดการเทียบเสียงสระหรือสระและตัวสะกด เป็นหลักในการอ่านเพื่อประโยชน์ในการเทียบเสียงหัดอ่าน เช่น อา ขา กา มา นา ตา มีเสียง อา เหมือนกัน ตี มี ปี สี รี ซี มีเสียง อี เหมือนกัน เมื่อผันได้แล้วนำคำที่อ่านได้มาเรียงเช่นเดียวกัน จาน นาน วาน มีเสียง อาน วัน มัน จัน มีเสียงอัน ตามปกติการสอนเทียบเสียงบ้างก็เรียกรวมๆ กันไปว่า แจกลูกเทียบเสียง หรือผันอักษร เพื่อประโยชน์ในการเทียบเสียงหัดอ่านเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการสอนสะกดคำนั้น เพื่อประโยชน์ในการหัดเขียน เขียนให้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ และการสอนสะกดคำก็มีประโยชน์ในการช่วยให้เด็กอ่านได้ดีเช่นกัน เพราะฉะนั้นในการสอนเทียบเสียงหรือสะกดคำแต่ละครั้ง ครูจึงควรมีความมุ่งหมายอยู่ในใจก่อนว่า สอนเพื่อให้อ่านหรือสอนเพื่อให้เขียน แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งการสอนอ่านและการสอนเขียนก็จะสอนแยกจากกันโดยอิสระไม่ได้

3. วิธีสอนแบบมาตรฐาน (The Baste Method) วิธีนี้ได้แบบอย่างมาจากการสอนภาษาต่างประเทศ โดยยึดหลักว่าในชีวิตประจำวันนั้น คนเรารู้ความหมายกันเป็นประโยคและคำจึงจะทำให้เข้าใจตรงกัน การสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติของภาษาก็คือ

สอนให้เป็นประโยคและคำเลขที่เดียว โดยคัดเลือกประโยคและคำที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน มาให้อ่านและเขียนแยกออกได้เป็น

3.1 สอนเป็นคำ (Word Approach) คือให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วมีคำอธิบายได้ภาพ การสอนด้วยวิธีนี้ เป็นการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยตา ระหว่างคำกับภาพโดยคาดหวังว่านักเรียนเห็นบ่อย ๆ จะจำคำได้ภาพได้ นอกจากนั้นการอ่านคำที่มีภาพประกอบย่อมจูงใจเด็กได้ดีกว่าอ่านตัวหนังสือเฉย ๆ

3.2 การสอนประโยค (Sentence Approach) คือ การนำข้อความที่เป็นประโยคมาให้นักเรียนอ่าน โดยเลือกประโยคที่มีความหมาย หรือมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน หรือเกิดจากคำบอกเล่า คำพูดของผู้เรียนมาเขียนให้อ่าน การสอนวิธีนี้เป็นไปตามความเชื่อของนักจิตวิทยาที่เชื่อว่า เด็กมีคุณสมบัติพิเศษ ซึ่งจะผิดแปลกไปจากผู้ใหญ่อยู่ประการหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกได้โดยการทดลองเด็ก ไม่ช้าจะอ่านได้เฉพาะคำ ๆ เดียวเท่านั้น แม้ประโยคยาว ๆ ก็อ่านได้ ถ้าครูลองเขียน คือ เมื่อเด็กเห็นสิ่งใดก็จะถ่ายภาพนั้นไว้ทั้งภาพเปรียบเสมือนเราถ่ายรูปลงบนฟิล์ม ฉะนั้นเมื่อได้ เห็นสิ่งใดใหม่จะนำเอาเปรียบเทียบกับภาพเก่า การนำเอาการสอนเป็นคำและเป็นประโยคมาสอนเด็กเรียกว่า การสอนแบบมาตรฐาน หรือการสอนแบบเบสิก (The Basic Method) ซึ่งถือว่าเป็นการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน

4. วิธีสอนแบบผสม หมายถึง การนำวิธีสอนเป็นคำและเป็นประโยคมาเป็นบันไดขั้นต้นเสียก่อน แล้วจึงสอนด้วยวิธีเทียบเสียง แจกถูก เมื่อเริ่มสอนด้วยหนังสือประเภทที่สอนเป็นคำและประโยคก่อน โดยไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์ใด ๆ ในเรื่องการผสมหรือการแจกถูกให้มากจนสังเกตเห็นว่าเด็กคุ้นกับการแยกคำเป็น สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์แล้ว จึงนำเอาหนังสือแบบเรียนประเภทเทียบเสียง แจกถูกเข้ามาสมทบเรียนด้วยหนังสืออ่านเป็นคำ และเป็นประโยคก็กลายเป็นแบบสอนอ่านไป จากนั้นก็จะนำเอาหนังสือแบบสอนอ่านอื่น ๆ ให้นักเรียนอ่านต่อไปได้เลย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนอ่านภาษาไทยพอเป็นสังเขป ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2546 : 15-25)

1. การสอนอ่านโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา

การสอนอ่านโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา เป็นการสอนสะกดคำ แจกถูก ค้นอักษร โดยเริ่มจากการให้เด็กรู้จักเสียงของพยัญชนะ สระ และจํารูปพยัญชนะ สระให้ได้เสียก่อน จึงนำมาสะกดคำ และแจกถูก การสอนโดยใช้วิธีการทางหลักภาษานี้ ควรเริ่มจาก

การสะกดคำและแจกถูกปากเปล่าจนคล่องเสียก่อนแล้วจึงสังเกตรูปคำและเขียนคำพร้อมกับสะกดไปด้วย จะช่วยให้เด็กอ่านและเขียนได้อย่างถูกต้อง ขั้นตอนการสอนมีดังนี้

ขั้นที่ 1 ฝึกสะกดคำให้คล่อง โดยให้ดูรูปคำแล้วสะกดปากเปล่า เป็นกลุ่มและรายบุคคล เช่นดูคำว่า มาก แล้วให้สะกดปากเปล่าว่า มอ - ออ - กอ - มาก

ขั้นที่ 2 สังเกตการผันวงพยัญชนะ สระของคำแล้วฝึกสะกด

ขั้นที่ 3 สอนความหมายของคำโดยการใช้ภาพหรือท่าทางประกอบ

ขั้นที่ 4 นำคำที่สะกดแล้วมาอ่านเป็นคำโดยไม่ต้องสะกด คำใดอ่านไม่ได้ให้ใช้การสะกดคำช่วย โดยให้ขีดหรือเขียนคำตามคำบอกจนจำได้

ขั้นที่ 5 นำคำที่อ่านได้แล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งฟัง พูด อ่าน และ เขียนโดยเน้นการอ่านบ่อยๆ

2. การอ่านสะกดคำ

การสอนสะกดคำ เป็นการสอนที่ช่วยให้นักเรียนอ่านคำได้ด้วยตนเองเมื่อพบคำใหม่และเป็นการฝึกอ่านคำให้แม่นยำและเขียนได้ถูกต้อง ซึ่งมีขั้นตอนการสอนสะกดคำดังต่อไปนี้

1. เห็นรูปคำ
2. สะกดคำอ่าน
3. พูดสะกดคำให้คล่องปาก
4. ฝึกสะกดคำด้วยตนเอง ฝึกสะกดคำกับเพื่อนกับครู
5. เขียนตามคำบอกโดยครูบอกคำเขียน นักเรียนสะกดคำในใจ เขียนลงสมุดแล้วตรวจสอบจากหนังสือ

วิธีการสอนสะกดคำมีหลายวิธี ดังนี้

1. วิธีสอนสะกดคำตามเสียง เพื่อคำอ่านได้ถูกต้อง จะใช้สะกดคำตามเสียงของคำโดยสะกดคำวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้ดังนี้

ตา สะกดว่า ตอ - ออ - ตอ

ตาม สะกดว่า ตอ - ออ - มอ - ตาม

ป่า สะกดว่า ปอ - ออ ปา - ปา - โท - ป่า

หรือ ปอ - ออ - ปา - โท - ป่า

หรือ ปอ - ออ - ปา - ไม้ โท - ป่า

หมา สะกดว่า หอ - มอ - หมอ - หมอ - ออ - หมา

หมาย สะกดว่า หอ – มอ – หมอ – หมอ – อา – ขอ – หมา

หม้าย สะกดว่า หอ – มอ – หมอ – หมอ – อา – ขอ –

หมาย – โท- หม้าย

กรำ สะกดว่า กอ – รอ – กรอ – กรอ – อ่า – กร้ำ

กร้ำ สะกดว่า กอ – รอ – กรอ – กรอ – อ่า – กร้ำ- เอก – กร้ำ

2. วิธีสอนสะกดคำตามรูปคำ เพื่อสะกดเขียนคำให้ถูกต้อง มีวิธีสะกดคำ

ดังนี้

หมา สะกดว่า หอ – มอ – อา – หมา

หมาย สะกดว่า หอ – มอ – อา – ขอ - หมายถึง

กรำ สะกดว่า กอ – รอ – อ่า – กร้ำ

กร้ำ สะกดว่า กอ – รอ – อ่า - ไม้เอก – กร้ำ

การสอนสะกดคำต้องสอนเขียนไปด้วยเสมอควบคู่กันทุกครั้ง เพื่อจำรูปคำให้ได้โดยเน้นการเห็นคำอ่าน พูดย่อสะกดคำ เขียนคำ ตรวจสอบคำจากหนังสือ รู้ความหมายของคำ นำไปแต่งประโยคปากเปล่าทั้งเขียน

3. การสอนสะกดคำที่สระเปลี่ยนรูปและสระลดรูป

การสะกดคำที่สระเปลี่ยนรูปและสระลดรูป มีสระบางสระเมื่อมีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูปคำ เช่น

สระโอะ มีตัวสะกดจะลดรูป

ลด สะกดว่า ลอ – โอะ - คอ - ลด

สระอะ มีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูปเป็นไม้หันอากาศ

วัน สะกดว่า วอ – อะ – นอ – วัน

สระเอะ มีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูปโดยใช้ไม้ไต่คู้

เปิด สะกดว่า ปอ – เอะ – คอ – เปิด

สระเออ มีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูป

เดิน สะกดว่า คอ – เออ – นอ – เดิน

สระแอะ มีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูป

แข็ง สะกดว่า ขอ – แอะ – งอ – แข็ง

สระอัว มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูป

ลวด สะกดว่า ลอ – อัว – คอ – ลวด

การสอนคำที่สระเปลี่ยนรูปให้นักเรียนสังเกตรูปคำ และเข้าใจว่าใช้สระใด เป็นสระประสมคำและรู้ความหมายของคำ รู้คำมีวิธีเขียนอย่างไร การอ่านและเขียนอยู่เสมอ จะทำให้นักเรียนจำคำได้ดี

การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำ คำที่เป็นสระลดรูปหรือสระเปลี่ยนรูป เช่น

ก- ะ - น - กัน ออกเสียงว่า กอ -อะ- นอ - กัน
 ค - โ -ะ - น - คน ออกเสียงว่า คอ - โอะ - นอ - คน
 ด - เ - อ - น - เดิน ออกเสียงว่า คอ - เออ - นอ - เดิน
 ข - ัว - ค - ขวด ออกเสียงว่า ขอ - อัว - คอ - ขวด
 ข - แ - ะ - ง - แจ็ง ออกเสียงว่า ขอ - แอะ - งอ - แจ็ง
 ค - เ - ะ - ม - เต็ม ออกเสียงว่า คอ- เอะ - มอ - เต็ม

หมายเหตุ คำที่เป็นสระลดรูปอาจอ่านสะกดคำในแบบอื่นได้ดังนี้

แบบที่ 1 กัน สะกดว่า กอ - อะ - นอ- กัน
 แบบที่ 2 กัน สะกดว่า กอ -ไม้หันอากาศ - นอ - กัน
 แบบที่ 1 คน สะกดว่า คอ - โอะ - นอ - คน
 แบบที่ 2 คน สะกดว่า คอ - นอ - คน
 แบบที่ 1 แจ็ง สะกดว่า ขอ-แอะ - งอ - แจ็ง
 แบบที่ 2 แจ็ง สะกดว่า ขอ-แอะ - ไม้ไต่คู้ - งอ - แจ็ง
 แบบที่ 1 เต็ม สะกดว่า คอ - เอะ -มอ- เต็ม
 แบบที่ 2 เต็ม สะกดว่า คอ - เอะ- ไม้ไต่คู้ -มอ- เต็ม

การสอนแจกลูกสะกดคำ คำประเภทมีสระลดรูป เปลี่ยนรูป ครูต้องให้นักเรียนสังเกตการเปลี่ยนรูปสระเมื่อคำนั้นมีตัวสะกด เช่น ขอ -แ - ะ - งอ - แจ็ง รูปวิสรรชนีย์ (ะ) จะเปลี่ยนไปเป็นไม้ไต่คู้ (์)

4. การสอนอ่านคำมีตัวสะกดบางตัว มีการอ่านลักษณะดังนี้

4.1 ตัวสะกดบางตัวเขียนด้วยพยัญชนะสองตัวควบกัน คือ นอกจากตัวสะกดแท้ที่จะต้องออกเสียงเป็นตัวสะกดแล้ว ยังมีอักษรอีกตัวหนึ่งนำหรือตามหลังตัวสะกดที่แท้จริงมาด้วยซึ่งมักเป็นตัว ร แต่เวลาอ่านไม่ต้องอ่านออกเสียงตัวที่นำมาหรือตามมานั้น เช่น จักร บุตร สมุทร เมตร สุตร ฉัตร ลิตร วัตร มิตร สามารถ

4.2 ตัวสะกดบางตัวก็มีสระ อิ เช่น ญาติ ชาติ โภภี สมบัติ บัญญัติ

4.3 ตัวสะกดบางตัวมีสระ อุ ปนอยู่ด้วย เช่น เกตุ เหตุ ชาติ เมรุ เวลา
อ่านไม่ต้องออกเสียงตัวควบ หรือ สระ อุ

4.4 ตัวสะกดในแต่ละแม่ มีหลายตัว เช่น

แม่กน มี น ร ล พ ญ ฌ

แม่กก มี ก ข ค ฌ

แม่กบ มี บ ป ภ พ ฟ

แม่กด มี ด ต ถ ฎ ร ท ฑ ษ ศ ส ฏ จ ฌ

6. ปัญหาในการสอนอ่าน

การสอนอ่านนั้นมี 2 แบบ คือ การอ่านออกเสียงและอ่านในใจ ปัญหาที่พบ
มากคือการอ่านออกเสียง ส่วนการอ่านในใจเท่าที่พบมักจะ ได้แก่ อ่านซ้ำมาก อ่านข้าม อ่าน
เก็บความไม่ครบ อ่านแล้วจับใจความไม่ได้ เวลาอ่านทำปากขมขมบิบ และเวลาอ่านต้องใช้
นิ้วชี้ทุกคำที่อ่านปัญหาการอ่านออกเสียงมีหลายประการ คือ (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2535 :
17-19)

1. อ่านไม่ออก โดยมากมักจะ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ที่ยัง
จำหลักเกณฑ์ในการสะกดคำต่าง ๆ ไม่ได้ เช่น

1.1 อ่านคำที่ใช้อักษรต่ำและอักษรสูงที่มีวรรณยุกต์ เช่น ฟ้า ฟ้า น้า ท้า
 ฯลฯ

1.2 คำที่ประสมกับสระประสม เช่น เปลือก เปลี่ยน เหมือน ฯลฯ

1.3 คำที่ใช้ตัวสะกดไม่ตรงตามตัวสะกด เช่น พืช เมฆ บริเวณ สมบัติ
 ฯลฯ

1.4 อ่านคำผิด ลักษณะที่อ่านผิดส่วนมากมีดังนี้

1.4.1 อ่านคำที่มีอักษรนำผิด เช่น ผลิต (ผ - หลิต) อ่าน ผลิต
ปรัมปรา (ปะ - ร้า - ปะ - รา) อ่าน ปรัมปรา ขมุขมัว (ขะ - หมุก - ขะ - มัว) อ่าน
ขะมุขะมัว ฯลฯ

1.4.2 คำพ้องรูป เช่น เพลา - เพลา (เพ - ลา) อ่านว่า เพลา แหน -
แหน (แหน) อ่านออกเสียง น สะกด ทั้งสองคำ พลี - พลี (พะ - ลี) อ่านออกเสียง พลี
อ่านเป็น ล ควบทั้ง 2 คำ

1.4.3 อ่านคำหรือข้อความที่มีเครื่องหมายประกอบคิด เช่น คำที่มีเครื่องหมายไปยาลน้อย (๑) เครื่องหมายไปยาลใหญ่ (๑๗๑) โปรดเกล้าฯ อ่านว่า โปรดเกล้าไปยาลน้อยการอ่านที่ถูกต้อง คือ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ในห้องเรียนมีกระดานคำ พัดลม ชั้น ๑๗๑ อ่านคิดว่าในห้องเรียนมีกระดานคำ พัดลม ชั้น ไปยาลใหญ่ ที่ถูกต้องอ่านว่า ในห้องเรียน มี กระดานคำ พัดลม ชั้น ละ

1.4.4 อ่านแยกคำหรืออ่านแบ่งวรรคตอนผิด มีลักษณะดังนี้

1.4.4.1 แยกคำผิด เช่น โจนด (ละ - โจนด) อ่านผิดเป็น

โจน - ด

1.4.4.2 แยกพยางค์ผิด เช่น เพลงเขมรอกโครง (ละ - เขม - อก - โครง) อ่านผิดเป็น เพลง - เขม - รอก - โคลง

1.4.4.3 อ่านแบ่งวรรคตอนผิด เช่น ข้อความที่อยู่ในวงเล็บ คือ ข้อความขยายหรือรายละเอียดซึ่งตัดออกแล้ว ไม่ทำให้เสีย ใจความเดิมจะเหลือข้อความดังนี้ ที่ถูกต้องอ่านว่าข้อความที่อยู่ในวงเล็บ คือ ข้อความขยายหรือรายละเอียดซึ่งตัดออกแล้วไม่ทำให้เสียใจความเดิม

1.5 อ่านออกเสียงผิดมีลักษณะดังนี้

1.5.1 อ่านตัวต่อ ออกเสียงพยัญชนะตัวหนึ่งเป็นพยัญชนะอีกตัวหนึ่ง เช่น เราไปเที่ยงภูเขาสนุกมาก อ่านว่า เราไปเที่ยวภูเขาสนุกมาก มองเห็นอาหารเป็นคำๆ อยู่ในจาน อ่านว่า มองเห็นอาหารเป็นคำๆ อยู่ในจาน

1.5.2 ออกเสียงคำที่ใช้ ร เป็น ล เช่น โรงเรียน เป็น โลงเรียน เรียบร้อย เป็น เลียบล้อย รื่นเริง เป็น ลิ่นเลิง ฯลฯ

1.5.3 ออกเสียงคำควมกล้ำผิด เช่น ปรับปรุง อ่าน ปับปุง คลาน อ่าน คาน แก้วงไกว อ่าน แก้งไฟ หรือ แก้งไก

1.5.4 ออกเสียงคำผิดตามลักษณะของภาษาถิ่นเช่นเดียวกับการพูด เช่น นักเรียนที่พูดภาษาถิ่นอีสาน อ่านข้อความ เขียนหนังสือ ว่าเขียนหนังสือ

นักเรียนที่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ อ่านข้อความ ตาพบงใหญ่ ว่า ตาพบฮใหญ่

นักเรียนที่พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ อ่านข้อความ เขาเดินไปพบช้าง ว่า เขาเดินไปพบช้าง เป็นต้น

1.5.5 ออกเสียงคำที่มาจากภาษาต่างประเทศผิด เช่น อ่านคำ คอมพิวเตอร์ ตามรูปคำที่สะกด คือ คอม - พิว - เตอ ที่ถูกต้องอ่านว่า คอม - พิว - เตอ

1.5.6 ใช้น้ำเสียงไม่เพราะกับเนื้อหาที่อ่าน เช่น ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัว หนึ่ง นักเรียนจะอ่านออกเสียงตามรูปคำที่มองเห็น ที่ถูกต้องออกเสียงอ่านว่า ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่งขโมยดอกไม้อีละซี่ ต้องอ่านออกเสียงว่า ขโมยดอกไม้อีละซี่ เธอมาถึงเมื่อไร ต้องอ่านออกเสียงว่าเธอมาถึงเมื่อไหร่ เป็นต้น

1.5.7 อ่านลากเสียง ยานคาง โดยมากเน้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะอ่านออกเสียงในลักษณะนี้ เพื่อให้อ่านพร้อม ๆ กัน คือ จะลากเสียงยาว หลังจากอ่านคำแต่ละคำ ม้า - แก่ - ตัวหนึ่ง เป็นต้น การอ่านลากเสียงหรือยานคาง ทำให้เกิดผลเสียหายหลายประการ เช่น ทำให้เกิดคิซ้า ความคิดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องไม่ต่อเนื่องกัน ถ้าไม่แก้ไขจะคิดเป็นนิสัยทำให้เสียบุคลิกภาพในการอ่าน และทำให้เป็นคนเฉื่อยชา

1.5.8 อ่านซ้ำ ทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง ใช้เวลาในการอ่านข้อความแต่ละบรรทัดนานเกินไป โดยเฉพาะการอ่านในใจ ซึ่งจะต้องอ่านได้เร็วกว่าอ่านออกเสียง การอ่านหนังสือซ้ำมีผลเสียทำให้คิดซ้ำทำให้รู้เรื่องซ้ำไม่ทันคนอื่น ถ้าทำจนคิดนิสัยจะทำให้เสียโอกาสที่จะพัฒนาตนเอง ในระดับประถมศึกษา นักเรียนควรจะสามารถอ่านได้ประมาณ 120-150 คำต่อนาที

1.6 จับใจความของเรื่องไม่ได้ เด็กบางคนอ่านได้แต่ไม่รู้เรื่องที่อ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องไม่ได้ ทำให้การอ่านไม่มีความหมายและไม่มีประโยชน์เพราะไม่รู้เรื่องหรือได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่านเลย

1.7 อ่านทำนองเสนาะไม่ได้ เด็กบางคนอ่านทำนองเสนาะไม่ได้เพราะไม่ยอมอ่านคนเดียว ทำให้ไม่ได้รับความไพเราะของร้อยกรอง

1.8 อ่านทิ้งคำบางคำ เช่น ข้อความเขียนไว้ว่าระหว่างเดินทางไปโรงเรียน จะต้องเดินทางผ่านตลาดฯ เด็กที่อ่านลักษณะนี้อาจจะอ่านว่า ระหว่างทางไปโรงเรียน เดินทางผ่านตลาด...ฯ

การเขียน

1. ความหมายของการเขียน

วรรณิ โสมประยูร (2539 : 139) ให้ความหมายของการเขียนว่า การเขียน

หมายถึง เครื่องมือถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่สำคัญมาก เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่ช่วยให้คนรุ่นหลังทราบความเป็นมาของอดีตจนถึงปัจจุบัน การเขียนจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยให้โลกเจริญก้าวหน้านอกจากนี้การเขียนยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทักษะการฟัง การพูด และการอ่านอีกด้วย ตามปกติคนที่ฟังมาก อ่านมาก และพูดดี ย่อมเขียนได้ดี ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมทักษะการเขียน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทางภาษาและเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรม สืบไป

นภคล จันทร์เพ็ญ (2539 : 58) ให้แนวคิดการเขียนว่า หมายถึง การเรียบเรียงความคิดในสิ่งที่จะสื่อสารเป็นตัวหนังสืออย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อถ่ายทอดความรู้ สึก ความนึกคิด ความต้องการและข้อมูลต่าง ๆ ไปยังผู้อ่าน

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2540 : 169) ให้ความหมายของการเขียนว่า การเขียนหมายถึง การสื่อสารด้วยตัวอักษรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ ข่าวสาร และจินตนาการจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน

สรุปได้ว่า การเขียน หมายถึง กระบวนการทางความคิดที่ถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา สามารถสื่อสารกันเข้าใจและการเขียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

2. ความสำคัญของการเขียน

วรณี โสมประยูร (2542 : 140 – 141) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ของตนออกเสนอผู้อ่าน
2. เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ซึ่งตนเองมีประสบการณ์มาก่อน
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่ง เกี่ยวกับเรื่องและผู้เขียนเกิดความรู้สึกประทับใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่งหรือจากชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน

6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ ตามความประสงค์ที่มนุษย์แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลายความสามัคคีของคนในชาติ

7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ถึงความสามารถของผู้เขียนได้ จากวรรณกรรมหรืองานเขียนอื่น ๆ

8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติ และเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้

9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกส่วนบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงความรู้สึกและแนวความคิด

10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และสังคม

กองทัพ เคลือบพลีชกุล (2542 : 124 – 125) ให้ความสำคัญของการเขียนสรุปได้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคม
2. เป็นเครื่องมือวัดความเจริญด้านอารยธรรมทางภาษาของมนุษย์
3. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์
4. เป็นอาชีพที่สุจริตที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน
5. เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษา
6. เป็นเครื่องจรรโลงใจแก่มนุษย์ให้ความเพลิดเพลินแก่ทุกเพศทุกวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 ก : 48) ให้แนวคิดถึงความสำคัญของการเขียนว่า ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร การเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ในเอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ของการเขียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ไว้ว่า การเขียนคำได้ถูกความหมายและตัวสะกด การันต์ การเขียนประโยคข้อความและเรื่องราว การเขียนแสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการ การใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน มารยาทในการเขียน นิสัยรัก การเขียน การเขียนจดบันทึกความรู้และประสบการณ์และเรื่องราวชีวิตประจำวัน การเรียงประโยคเป็นข้อความตามลำดับความคิด การเขียนแนะนำตนเองและเขียนสื่อสาร เขียนแสดงความคิดเห็น เขียนคำคล้องจองและเขียนกลอน 4 สรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญในการ

สื่อสาร การแสดงออกทางความคิดเห็นความรู้ประสบการณ์ การเขียนคำได้ถูกความหมาย ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา สามารถสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนมีประสบการณ์ ความรู้และการแสดงออกถึงความคิดเห็น

3. จุดมุ่งหมายของการเขียน

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 141) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

1. เพื่อคัดลายมือหรือเขียนให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษรให้เป็นระเบียบ ชัดเจนอ่านแล้วเข้าใจง่าย
2. เพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะการเขียน ให้พัฒนาขึ้นตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีทักษะการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอน ถูกต้องและเขียนได้รวดเร็ว
4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาเขียนที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส
5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิด และจดบันทึก สรุป และย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
6. เพื่อให้สามารถสังเกต จดจำ และเลือกเฟ้นถ้อยคำ หรือสำนวนโวหารให้ ถูกต้องตามหลักภาษา หรือสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการ
7. เพื่อให้มีทักษะในการเขียนประเภทต่าง ๆ สามารถนำหลักการในการเขียน ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
8. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้วยการเขียนตามที่ตนเองสนใจ และมีความถนัด
9. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่อการ ประกอบอาชีพการศึกษาหาความรู้และอื่น ๆ

กรมวิชาการ (2544 : 21) ได้กล่าวว่า การเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. สามารถเขียนเรียงความ ย่อความ ชี้แจงการปฏิบัติงาน การรายงาน การเขียนจดหมายสื่อสารให้เหมาะสมกับโอกาสและจุดประสงค์ เขียนเรื่องราวจากจินตนาการ หรือเรื่องราวสัมพันธ์กับชีวิตจริง รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน
2. มีมารยาทในการเขียนและมีนิสัยรักการเขียน การศึกษาค้นคว้าโดยใช้ กระบวนการเขียน จดบันทึกข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ เหตุการณ์และสังเกตการณ์อย่างเป็น

ระบบนำวิธีการของแผนภาพความคิดมาพัฒนางานเขียนและการรายงาน และเขียนสื่อสารได้ตามจุดประสงค์อย่างมีมารยาทในสังคม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียนมีจุดมุ่งหมายตามลักษณะความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนกำหนดได้ อาจเขียนเพื่อคัดลายมือ ฝึกทักษะการเขียนสะกดคำได้ถูกต้องรวดเร็ว เพื่อถ่ายทอดความคิดไปสู่ผู้อ่านบางคน และอาจมีจุดมุ่งหมายของการเขียนเพื่อหารายได้ เป็นต้น

4. องค์ประกอบของการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารที่มีองค์ประกอบใหญ่ 4 ประการ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537 : 476)

1. ผู้เขียน ลักษณะของผู้เขียนจะประกอบไปด้วย การคิดสร้างสรรค์อย่างมีจินตนาการ ความรู้ ความสามารถในการเลือกเนื้อหาและการใช้ภาษา การแสดงความคิดเห็น ลักษณะท่าทางในการเขียนลายมือของผู้เขียน และจรรยาบรรณของผู้เขียน

2. ภาษา ภาษาไทยมีการจำแนกคำสำหรับใช้ในกาลเทศะที่แตกต่างกัน บุคคลที่ต่างฐานะกันจะใช้คำเหมือนกันคงไม่เหมาะสม เพราะคำๆ เดียวจะใช้กับบุคคลทุกฐานะทุกโอกาสและสถานที่คงไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยทั่วไปจำแนกภาษาไทยออกเป็น 3 ระดับ คือ

ภาษาปาก ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูดมากกว่าเขียน
 ภาษากึ่งแบบแผน เป็นทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ไม่เป็นพิธีการ
 ภาษาแบบแผน เป็นภาษาที่มีความมุ่งหมาย แบบแผนและหลักเกณฑ์

สำหรับเขียนเฉพาะเรื่อง ภาษาแบบแผนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อเขียนเพื่อพูด และข้อเขียนเพื่อใช้อ่าน

3. เครื่องมือทำให้เกิดสาร หมายถึง เครื่องมือที่ผู้เขียนใช้ ได้แก่ ตัวอักษร และเครื่องเขียน

4. ผู้อ่าน การเขียนมีความมุ่งหมายที่แท้จริง คือ เขียนเพื่อให้ผู้อ่าน ดังนั้นผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อหา วิธีเขียน รูปแบบการเขียน และต้องรู้จักใช้ภาษาให้ถูกแตกต่างกัน ตามลักษณะความสนใจ และความต้องการของผู้อ่าน

5. การสอนทักษะการเขียน

การเขียนมีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยการฝึกอย่างสม่ำเสมอ และจะต้องพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการเขียนด้วยรูปแบบที่แตกต่าง กัน เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความสนใจในการเขียน และพยายามฝึกฝนให้ดีขึ้น ได้เสนอวิธีการสอนเขียนไว้ดังนี้ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2545 : 55 - 56)

1. ก่อนสอนครูควรพุดจูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเขียนหนังสือ ให้ถูกต้องชัดเจนว่า การเขียนหนังสือถูกต้อง ชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้เขียนเป็นผู้มีการศึกษาดี ใครอ่านข้อความนั้น ๆ ก็อ่านเข้าใจง่าย ไม่มีการเข้าใจผิดและควรอธิบายให้เข้าใจประโยชน์ที่ได้จากการเขียนแต่ละประเภทด้วย

2. พยายามสอนให้การเขียนสัมพันธ์กับการฟัง การพูด และการอ่าน วิธีสอนที่จะให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ก็คือ ก่อนที่จะเขียนสิ่งใดควรริเริ่มจากการฝึกให้รู้จักฟัง เสียก่อนแล้วจึงเขียน เช่น ให้ฟังคำถามแล้วเขียนตอบให้ตรงคำถาม เก็บสิ่งที่ได้ฟังจากการ บรรยายไปเขียนหรือให้อภิปรายกันในเรื่องที่เขียน จนแน่ใจว่าผู้เรียนมีความรู้ และมีความคิด ที่จะเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ เสียก่อนแล้วจึงให้เขียน บางครั้งครูอาจกำหนดให้ผู้เรียนอ่านหรือ ค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุดมาเขียนด้วย

3. ในกรณีที่ผู้เรียนเขียนตัวสะกดหนังสือผิดพลาดนั้น ครูควรหาอธิบายให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเต็มใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดของตน ดีกว่าทำโทษให้แก่แล้วแก้อีก ผู้เรียนเบื่อหน่ายไม่เกิดผลดีแต่อย่างใด วิธีแก้อาจทำได้โดยรวบรวมคำที่ผู้เรียนมักสะกดผิด เสมอ ๆ เขียนบนกระดานคำหรือเขียนใส่บัตรคำ นำไปปิดไว้บนป้ายประกาศของชั้น ครูมอบ หน้าที่ให้เด็กเขียนบัตรคำก็ได้ เมื่อรวมคำที่คิดไว้มากแล้ว ควรทดสอบคำเหล่านั้นเป็นระยะ ๆ หรืออาจให้ผู้เรียนเขียนสถิติการเขียนคำ ถูกต้องแต่ละครั้งของตนเองไว้ก็ได้ ในบางครั้งอาจ ให้แข่งขันสะกดคำถูกบ้างก็ได้ทั้งนี้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนรู้จักระมัดระวังมิให้เขียนผิด

4. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้ทำหนังสือสำหรับชั้น หรือประกวด การเขียนนิทาน หรือประกวดการเขียนเรื่องจริงที่ได้ประสบมาด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริม ทักษะการเขียนของผู้เรียนได้เหมือนกัน

5. ในการสอนวิชาต่าง ๆ อาจมีโอกาที่จะฝึกทักษะเขียนได้เสมอครูที่สอน ภาษาไทยควรปรึกษาหารือกับครูที่สอนวิชาอื่น ๆ เพื่อช่วยกันหรือร่วมมือกันสอนให้สาระวิชา ต่าง ๆ สัมพันธ์กัน โดยใช้เนื้อหาวิชาอื่นสำหรับฝึกทักษะเขียนก็ได้ เช่น สังคมศึกษา

วิทยาศาสตร์ ฯลฯ อาจให้เขียนเรียงความ หรือรายงานในวิชานั้น ๆ ก็ได้

ประภาศรี สีหอำไพ (2534 : 390) ได้เสนอวิธีการสอนเขียนคำไว้ ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มให้ค้นศัพท์ในเรื่องที่เขียน นำมาแลกเปลี่ยนกันบอกและเฉลย พร้อมทั้งเก็บให้คะแนนไว้

2. รวบรวมคำในสมุด เรียบเรียงไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น เรียงตามพยัญชนะ เรียงตามความหมาย

3. ครูบอกให้เขียนแล้วตรวจ โดยใช้คำและพจนานุกรมประกอบการสอน

4. แข่งขันการสะกดคำยากบนกระดาน

5. ใช้เอกสารประกอบให้เลือกคำที่สะกดในเอกสารนั้น ๆ

6. นำกฎเกณฑ์มาเขียนตัวสะกดมาแต่งเป็นคำประพันธ์เพื่อให้จำได้ง่าย

บันลือ พฤษะวัน (2532 : 170-174) ได้จำแนกแบบการสอนเขียนไว้ 5 แบบ

ดังนี้

1. การสอนเขียนแบบใช้เสียงพาไป การสอนเขียนแบบนี้ให้ความสำคัญเด่นของภาษาไทยที่มีเสียงคงที่ และใช้ความสัมพันธ์ของการฝึกอ่านแบบสะกดคำตัวกับการเขียนมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

2. การสอนเขียนแบบให้เห็นคำก่อน การสอนเขียนแบบนี้มุ่งให้เด็กฝึกเขียนคำใหม่ในบทเรียนได้แม่นยำยิ่งขึ้น และยังมุ่งให้เข้าใจความหมายของคำในรูปประโยค จึงจะช่วยให้เกิดประโยชน์แก่เด็กผู้เรียนได้เห็นรูปแบบของประโยคในการเขียนคำนั้น ๆ

3. การฝึกสะกดคำ ในขณะที่ครูเขียน หรือนักเขียนข้อความบนกระดานคำ หรือแผนภูมิประสบการณ์ โดยครูเขียนตามที่นักเรียนสะกด เสร็จแล้วจึงให้นักเรียนอ่าน แล้วจึงคัดลงในสมุด

4. การเขียนโดยใช้บันทึกแบบอย่าง วิธีสอนโดยครูใช้แถบประโยคที่เลื่อนไว้ โดยนักเรียนอ่านประโยค แล้วค่อย ๆ ปิดประโยคจนมิด นักเรียนจึงเขียนประโยคนั้นลงไป วิธีสอนแบบนี้เป็นการฝึกทักษะการอ่านเร็ว สัมพันธ์กับการกวาดสายตาไปด้วย

5. การเขียนตามคำบอก เป็นวิธีการเขียนที่ใช้กันมานาน และยังใช้ได้ดีจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องฝึกเสมอ ใช้เป็นกิจกรรมสอนเขียนใช้สลับกับกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อล่อใจไม่ให้เด็กเบื่อ การสอนจึงเป็นการฝึกสมาธิและความจำจากการฟัง พร้อมทั้งฝึกเขียนข้อความตามคำสั่ง

6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

เนื่องจากการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจของตนเองออกมาเป็นตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ และเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดสติปัญญาตลอดจนเจตคติด้วย การเขียนจึงเป็นทักษะการแสดงออกที่สำคัญและสลับซับซ้อนเพราะการเขียนมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ค : 48)

1. มือ การพัฒนากล้ามเนื้อมือก็เป็นส่วนสำคัญในการเขียน เด็กบางคนไม่สามารถบังคับกล้ามเนื้อให้เขียนตัวอักษรได้ บางคนมือพิการก็ทำให้เขียนไม่ถนัดหรือไม่สามารถเขียนได้เลยการเขียนต้องใช้มือเป็นประการสำคัญ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการฝึกกล้ามเนื้อมือด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนทั่วไป
2. ตา การเขียนจำเป็นต้องใช้สายตาดูแบบตัวอักษรว่าเหมือนแบบหรือไม่ สำหรับเด็กที่มีพัฒนาการทางอวัยวะตาไม่เจริญไปตามปกติ จะมองภาพกลับกันกับภาพจริงคือ มองตัวอักษรกลับหัวบ้าง กลับตัวบ้าง ดังนั้น สายตาจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเขียนมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างตากับกล้ามเนื้อ การเขียนต้องอาศัยตามองเพื่อรับเข้าและใช้มือเขียนสิ่งที่มองเห็น นอกจากนี้ตายังต้องมองสิ่งที่มือเขียนว่ามีขนาดถูกต้องเหมือนแบบหรือเหมือนที่คิดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ ในบางครั้งเมื่อเด็กเขียนตามคำบอก การฟังจะมีส่วนเกี่ยวข้องอีกด้วย เพราะถ้าฟังไม่ชัดก็จะเขียนไม่ถูก
4. สมอหรือสติปัญญา การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดและสติปัญญาดังกล่าวข้างต้นแล้ว สมอก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการเขียนอย่างยิ่งเพราะถ้าสมอไม่คิดสิ่งใดแล้วก็ไม่มีความต้องการที่จะเขียนแสดงสิ่งนั้นออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจ

7. ปัญหาในการสอนเขียน

ปัญหาในการสอนเขียนนั้นมีหลายลักษณะ ดังนี้ (กองทัพ เคลือบพนิชกุล,

2542 : 126 – 127)

1. เขียนพยัญชนะ สระ และเขียนคำไม่ได้ การเขียนพยัญชนะ สระ ไม่ได้มักจะเป็นนักเรียนที่เริ่มต้นเขียน ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อนักเรียนเขียนพยัญชนะ สระ ไม่ได้ นักเรียนเหล่านี้จะเขียนคำไม่ได้ การเขียนคำไม่ได้นั้นมีในนักเรียน

ชั้นสูง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้ง ๆ ที่เขียนพยัญชนะและสระได้คล่องแล้ว แต่ยังไม่ถูกที่ กล่าวคือ เขียนพยัญชนะ สระ ไม่ได้นั้นมีหลายแบบคือ

1.1 เขียนไม่เป็นรูปร่าง คืออ่านไม่ออกกว่าเขียนพยัญชนะอะไร และสระอะไร

1.1.1 เขียนคำกลับ เช่น ขน เป็น นข

1.1.2 เขียนพยัญชนะและสระไม่มีหัว เช่น คำว่า ปวดศีรษะ นักเรียนเขียนเป็นปวดศีรษะ คำว่า กุ้ง นักเรียนเขียนเป็น กิ่ง

1.1.3 เขียนตัวพยัญชนะไม่อยู่บนเส้นบรรทัด คือ เขียนลอยบนเส้นบรรทัดบ้าง ลงมาล่างเส้นบรรทัดบ้าง

2. สะกดคำผิด การเขียนสะกดคำผิดนั้นมีหลายรูปแบบ คือ

2.1 วางสระและวรรณยุกต์ไม่ถูกที่ เช่น คำว่า แกล้ง เขียนเป็น แกล้ง คำว่า ศีรษะ เขียนเป็น ศรีษะ คำว่า สง่า เขียนเป็น สงา เป็นต้น

2.2 คำพ้องเสียง นักเรียนเขียนคำพ้องเสียงผิด นักเรียนไม่นึกถึงความหมายของนักเรียนเขียนคำที่สะกดง่ายตามเสียงที่ได้ยิน เช่น เด็กคนนี้เป็นเด็กน่ารัก นักเรียนจะเขียนคำว่า น่า เป็น หน้า เขานับถือศาสนาพุทธ นักเรียนจะเขียนคำว่า พุทธ เป็น พุช เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ นักเรียนจะเขียนคำว่า ศรี เป็น สี ช้อนซ้อม นักเรียนจะเขียนเป็น ช้อนซ่อม เป็นต้น

2.3 เขียนคำที่ใช้ตัวสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกดผิด เช่น วันนี้เป็นโอกาสดี นักเรียนจะเขียนคำว่า โอกาส เป็น โอภาส นิทานเรื่องนี้พิสดาร นักเรียนจะเขียนคำว่า พิสดาร เป็น พิสดาร เป็นต้น

2.4 เขียนคำที่มีตัวการันต์ผิด เช่น คำว่า อารมณ์ นักเรียนจะเขียน อารมณ์ พิษพันธุ นักเรียนจะเขียน พิษพันธุ ดันโพธิ์ นักเรียนจะเขียนเป็น ดันโพธิ์ เป็นต้น

2.5 คำที่มีสระเสียงสั้นและเสียงยาว เขียนสลับกัน บางคำใช้สระเสียงสั้น นักเรียนเขียนเป็นสระเสียงยาว เช่น ประณีต นักเรียนเขียนเป็น ประณีต คำที่ใช้สระเสียงยาว นักเรียนเขียนเป็นสระเสียงสั้น เช่น หยากไต้ นักเรียนเขียนเป็น หยากไต้

2.6 เขียนคำควบกล้ำผิด เช่น คำว่า ประปราย นักเรียนเขียนเป็น ปะปาย คำว่า กอกลิ้ง นักเรียนเขียนเป็น กอกกิ้ง คำว่า สะพรั่ง นักเรียนเขียนเป็น สะพั้ง

3. เขียนคำที่ใช้อักษรย่อไม่ถูกต้อง เช่น เดือนเมษายน จะต้องเขียน เม.ย. นักเรียนมักเขียน เมย. พุทธศักราช ต้องเขียน พ.ศ. นักเรียนเขียนเป็น พศ. เด็กชาย

ต้องเขียน ค.ช. นักเรียนเขียนเป็น คช.

4. ลายมืออ่านยาก การเขียนเป็นการแสดงความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ให้ผู้อื่นได้ทราบ ถ้าลายมืออ่านยาก ผู้อื่นไม่สามารถจะนำความคิดความเข้าใจนั้นไปใช้ประโยชน์ได้

5. ไม่มีความคิดในการเขียน จะเขียนด้วยความคิดของตนเองไม่ค่อยได้ จะต้องลอกแบบ เลียนแบบ ไม่สามารถจะใช้คำสำนวนภาษาให้สัมพันธ์เป็นเรื่องราวมาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิกิริยาตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้ว ได้ผลลัพธ์ออกมา ก็จะเก็บสะสมไว้ในตัวเมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีกเด็กจะคาดหวังทันทีว่า ผลลัพธ์ควรจะออกมาเหมือนที่เคยเป็นมาแล้ว เด็กจะค่อยๆ ประสม ประสาน ความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกัน เป็นประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความคิดต่าง ๆ ไปใช้ในการทำปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนากุณาภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. ความเป็นมา

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2551 ได้อนุมัติในหลักการพื้นฐานของยุทธศาสตร์พัฒนากุณาภาพการเรียนการสอนภาษาไทยที่ กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์ดังกล่าว มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : เวย์ไซด์)

1. เพื่อให้นักเรียนทั่วไปที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออกเขียนได้ และที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้นไปทุกคนอ่านคล่องเขียนคล่อง มีความรู้ความสามารถภาษาไทยตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิด มีพื้นฐานที่ดีในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น มีผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาไทยกว่าร้อยละ 50 ใช้ภาษาสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์และสร้างสรรค์

2. นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่น และภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารชายแดนของประเทศและที่อยู่ในพื้นที่พิเศษได้พัฒนาความสามารถใช้ภาษาไทยเต็มตามศักยภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตร ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิด มีพื้นฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้อาษาไทยสูงขึ้น

มากกว่าร้อยละ 50 ใช้ภาษาสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์และสร้างสรรค์ โดยการจัดการเรียนการสอนและสื่อลักษณะพิเศษ สอดคล้องกับนักเรียน

3. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้เรียนรู้และพัฒนาความสามารถใช้ภาษาไทยเต็มตามศักยภาพ สามารถเรียนร่วมกับผู้อื่น จัดให้มีโอกาสศึกษาต่อและประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ นักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นด้านภาษาไทย ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ได้พัฒนาในระดับสูงยิ่งขึ้น โดยการจัดการเรียนการสอนและสื่อลักษณะพิเศษที่สอดคล้องกับนักเรียน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปฏิรูปการจัดการกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยให้สัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม และรายบุคคล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เร่งรัดพัฒนาระดับคุณภาพครูภาษาไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย

ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยโดยถือเป็นนโยบายและภารกิจสำคัญยิ่งประการหนึ่ง รวมทั้งถือเป็นเจตนารมณ์อันดีร่วมกันของคนในชาติ ของหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะต้องเร่งคิด เร่งยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยให้มีมาตรฐานในขั้นสูง ผู้เรียนกอบปรักด้วยภูมิรู้ ภูมิปัญญา และภูมิธรรม รู้จักเลือกสรรสิ่งที่ดีงาม และร่วมพัฒนาด้านอื่น ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรมไทยให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สามารถธำรงความเป็นชาติและสร้างสรรค์ความเจริญยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย กำหนดนโยบาย เป้าหมายและยุทธศาสตร์การดำเนินงานให้สถานศึกษาทุกระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักและใช้เป็นแนวดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมทุกภาคทุกส่วนของสังคม ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่ และระดับท้องถิ่น ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย มาตรการ และเร่งรัดการดำเนินงานให้เห็นผลอย่างเด่นชัดภายในเวลาที่กำหนดนโยบาย เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นไปอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีความเป็นเลิศมีเอกภาพและมีมาตรฐานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้คนไทยทุกกลุ่ม ทุกสาขาอาชีพตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีคุณภาพ

สร้างสรรค์ เหมาะสมกับวัฒนธรรม กาลเทศะและบุคคล รวมทั้งอนุรักษ์สืบสานภาษา
วรรณคดีและวรรณกรรมของชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพ
การเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย ให้หน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องได้ถือปฏิบัติและ
ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย ดังนี้

1. พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในสถานศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาไทย
วรรณคดีไทยและวรรณกรรมไทยอย่างเต็มที่ ได้ผลตามมาตรฐานของหลักสูตรแต่ละระดับชั้น
รวมทั้งให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้ พร้อมกับการพัฒนาภูมิ
ปัญญาและภูมิธรรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและพื้นฐานวัฒนธรรมไทย
2. ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักใน
ความสำคัญของภาษาไทย การอนุรักษ์ภาษาไทย และการใฝ่เรียนรู้ ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้
อื่นต้องมีบทบาทร่วมพัฒนาการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนในสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอน
ด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ต้องส่งเสริมให้กำลังใจครูผู้สอน
ซึ่งอุทิศเวลาเพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาไทย สนับสนุนให้ครูผู้สอน
ภาษาไทยได้พัฒนาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
3. ให้สถาบันการศึกษาที่ผลิตครูเลือกสรรบุคคลที่สนใจภาษาไทยอย่างแท้จริง
และทุ่มเทพัฒนาบุคคลเหล่านี้ให้เป็นผู้รู้ลึกซึ้งในภาษาไทยและชำนาญในการจัดการเรียนการ
สอน เพื่อพร้อมเป็นครูภาษาไทยที่ดี แม้การผลิตครูสาระการเรียนรู้อื่น ก็ต้องจัดการเรียนการ
สอนให้ผู้ที่จะเป็นครูทุกคนมีพื้นฐานภาษาไทยอย่างเพียงพอ
4. สนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนรู้ภาษาไทย และสื่ออื่นที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้
ภาษาไทยให้สัมฤทธิ์ผล สนับสนุนให้มีสื่อในสถานศึกษาอย่างเพียงพอสำหรับผู้เรียน ได้เรียนรู้
ศึกษาค้นคว้า และสำหรับครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้
ที่มีคุณค่า รวมทั้งส่งเสริมการจำหน่ายและการเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ในราคาขอมเยา
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาวัตกรรมการเรียนการ
สอนภาษาไทย เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้อง
เหมาะแก่ผู้เรียนซึ่งมีความพร้อมและมีศักยภาพที่แตกต่างกัน
6. ส่งเสริมคนไทยทั่วไปให้มีโอกาสเรียนรู้ ทำความเข้าใจ เพื่อให้สามารถใช้
ภาษาไทยถูกต้อง เหมาะสมแก่กาลเทศะและบุคคลรวมทั้งอนุรักษ์ภาษา วรรณคดีและ
วรรณกรรมไทย ส่งเสริมการอนุรักษ์สืบสานภาษาไทยถิ่น การคิดค้นและใช้ประโยชน์

ภาษาไทยถิ่นให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและประเทศชาติ

7. ร่วมมือกับสื่อมวลชน และทุกส่วนของสังคมในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนและคนไทยทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมผู้มีบทบาทในสังคมไทยให้เป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาไทย การรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์การเรียนการสอนภาษาไทยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาคณาจารย์การเรียนการสอนภาษาไทย เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์การเรียนการสอนภาษาไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาความรู้ภาษาไทย สามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องเหมาะสมเต็มตามศักยภาพ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้ พร้อมกับการพัฒนาภูมิปัญญาและภูมิธรรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและพื้นฐานวัฒนธรรมไทย

1.2 เพื่อให้ครูผู้สอนภาษาไทยยกระดับเพิ่มพูนความรู้ภาษาไทยมีความสามารถจัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพรักการอ่านการเขียน และการแสวงหาความรู้ มีความศรัทธามุ่งมั่นเสียสละเวลาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลการเรียนรู้ได้มาตรฐานตามหลักสูตรและมีโอกาสพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างสูงสุด

1.3 เพื่อให้ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้อื่น และผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของภาษาไทย ร่วมส่งเสริมพัฒนาการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนในสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนด้วย ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียน และเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาไทย การรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้

1.4 เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่ม ทุกสาขาอาชีพตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่น ผนึกกำลังกันส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภาษาของชาติอย่างเหมาะสมและพัฒนาให้ยั่งยืนมั่นคงสืบไป

2. ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปฏิรูปการจัดกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยเน้นการฝึกทักษะที่สัมฤทธิ์ผล การสร้างนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทยเต็มเวลา ได้ฝึกทักษะทั้งฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยและฝึกคิด โดยปฏิบัติจริงและทั่วถึง ด้วยวิธีการเรียนและเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของภาษาไทย
2. ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างชัดเจนถึงผลการเรียนรู้ภาษาไทยโดยผ่านการทดสอบด้วยข้อสอบแบบอัตนัย และได้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร
3. ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสมองและร่างกาย ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้ตามมาตรฐาน ได้รับการดูแล บำบัดรักษาจากหน่วยงานหรือสถานศึกษาเฉพาะทาง ให้สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ
4. ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถดีเด่นด้านภาษาไทย ทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่มได้พัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาไทยในระดับสูงยิ่งขึ้น มีโอกาสศึกษาต่อ และมีช่องทางประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ
5. ผู้เรียนรักการเรียนรู้ภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่าน การเขียนและการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ สามารถพัฒนาภูมิปัญญาและภูมิธรรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและพื้นฐานวัฒนธรรมไทย

มาตรการ

1. สถานศึกษาทุกแห่งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเจตคติของผู้บริหารด้านภาษาไทย ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนภาษาไทย และความรู้ความสามารถด้านภาษาไทยของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่นตามสภาพที่เป็นจริง
2. สถานศึกษาทุกแห่งมีการบริหารจัดการที่ดี ในการคัดเลือกครูผู้สอนภาษาไทยที่มีคุณภาพให้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และสอนผู้เรียนกลุ่มเดิมต่อเนื่องไปจนถึงประถมศึกษาปีที่ 2
3. ครูผู้สอนภาษาไทยจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทั้งฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยและฝึกคิด โดยปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึงและเพียงพอด้วยวิธีการเรียนและเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของภาษาไทย

4. ครูผู้สอนภาษาไทยจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างชัดเจนถึงผลการเรียนรู้ภาษาไทย โดยผ่านการทดสอบด้วยข้อสอบแบบอัตนัย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 และได้ผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตร

5. สถานศึกษาจัดสอนซ่อมเสริมภาษาไทย ให้แก่ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ โดยประสานความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนภาษาไทย ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น บุคลากรในสถานศึกษาและต่างสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ทั้งนี้ให้ผู้สอนซ่อมเสริมได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบการปฏิบัติงาน

6. สถานศึกษาทั่วไปดูแลผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสมองและร่างกาย ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้ตามมาตรฐานให้ได้รับการบำบัดรักษาจากหน่วยงานหรือสถานศึกษาเฉพาะทาง ให้สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

7. ครูผู้สอนภาษาไทยจัดการเรียนการสอนภาษาไทยแก่ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถดีเด่นด้านภาษาไทยทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มเป็นกรณีเฉพาะ ให้พัฒนาในระดับที่สูงขึ้น จัดให้มีโอกาสศึกษาต่อและมีช่องทางประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

8. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนรักการเรียนภาษาไทย สร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยให้เลือกอ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจ และฝึกเขียนเรียงความ เขียนบันทึก โดยแสดงผลการอ่านการเขียนด้วยการบูรณาการความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาและภูมิธรรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและพื้นฐานวัฒนธรรมไทยได้เหมาะสมแก่วัยของผู้เรียน

9. วัด สถาบันทางศาสนา ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สนับสนุนสถานศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น ด้านหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น รวมทั้งสื่อเทคโนโลยีให้มีความพร้อมและด้านอาคารสถานที่ตามความจำเป็น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพของครูผู้สอนภาษาไทยและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย

1. ครูผู้สอนภาษาไทยได้พัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาไทยและวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาไทย การรักการอ่านการเขียน และ

การแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

2. ครูผู้สอนภาษาไทยสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ
  3. ครูผู้สอนภาษาไทยมีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน และการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถนำผลการวิจัยในชั้นเรียนและนวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยมาพัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียนอยู่เสมอ
  4. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้อื่น เห็นความสำคัญของภาษาไทย เป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาไทย การรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ และร่วมส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียน
  5. ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้อื่นที่มีใช้ภาษาไทย มีบทบาทร่วมพัฒนาเอาใจใส่การใช้ภาษาไทยของผู้เรียนในสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนด้วย
  6. ครูผู้สอนภาษาไทยที่ได้ใช้เวลาพัฒนาผู้เรียน ให้ได้รับผลสัมฤทธิ์ การเรียนการสอนตามเป้าหมาย รวมทั้งครูผู้สอนสาระการเรียนรู้อื่น ที่ร่วมส่งเสริมและ พัฒนาการใช้ภาษาไทยของผู้เรียนให้ได้รับการสร้างเสริมกำลังใจ การประกาศเกียรติคุณ การได้รับรางวัลตอบแทนจากผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  7. ผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อเป็นครูผู้สอนภาษาไทย เป็นผู้ลึกซึ้งใน ภาษาไทยและชำนาญในการจัดการเรียนการสอน พร้อมเป็นครูภาษาไทยที่ดี แม้ผู้สำเร็จ การศึกษาเพื่อเป็นครูผู้สอนสาระการเรียนรู้อื่นก็มีพื้นฐานภาษาไทยอย่างเพียงพอ
- มาตรการ
1. สถานศึกษาทุกแห่ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนและหลักสูตร ฝึกอบรมครูผู้สอนภาษาไทยตามความจำเป็นและความต้องการ ประสานงานกับสถาบันและ หน่วยงานต่าง ๆ ให้การฝึกอบรมดำเนินไปตามแผน ให้ครูได้พัฒนาความสามารถทุกด้าน เช่น ความรู้ทางภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การ ทดสอบ และการวัดผลประเมินผลภาษาไทย
  2. สถาบัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการผลิต ส่งเสริมการผลิต ใช้หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งสื่อเทคโนโลยีเผยแพร่แก่ครูผู้สอนภาษาไทย
  3. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมี ระบบและสม่ำเสมอ ดูแลให้ครูผู้สอนภาษาไทยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติ จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาไทยวิจัยในชั้นเรียน พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้อื่น ให้ตระหนักในบทบาทความสำคัญของภาษาไทย การเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาไทย การรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ และร่วมส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียน

6. ผู้บริหารสถานศึกษาดูแลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนทุกสาระการเรียนรู้ยกย่องประกาศเกียรติคุณครูผู้สอนที่มีบทบาทร่วมพัฒนาเอาใจใส่การใช้ภาษาไทยของผู้เรียนในสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนด้วย

7. สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดประกาศเกียรติคุณและให้รางวัลตอบแทนแก่ครูผู้สอนภาษาไทยที่อุทิศเวลาพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยตามเป้าหมาย

8. สถาบันการศึกษาที่ผลิตครู พัฒนาหลักสูตรการผลิตครูภาษาไทย ให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ลึกซึ้งในภาษาไทยและชำนาญในการจัดการเรียนการสอน พร้อมเป็นครูภาษาไทยที่ดี รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรวิชาพื้นฐานภาษาไทยที่ใช้ในการผลิตครูสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ผนึกกำลังให้ชุมชนส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องและช่วยกันสืบทอดภาษาไทย

เป้าหมาย

1. สถานศึกษามีสื่อการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตร สื่อเสริมความรู้ สื่อสำหรับฝึกทักษะและสื่อค้นคว้าอ้างอิงที่ได้มาตรฐานสำหรับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครูผู้สอนได้ใช้อย่างทั่วถึง

2. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่นมีหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น สื่อเทคโนโลยีสำหรับเสริมความรู้ และมีอาคารสถานที่ตามความจำเป็น

3. สื่อมวลชน คนไทยทุกกลุ่มและทุกสาขาอาชีพเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาไทยมาตรฐานและร่วมกันสืบทอด

4. ครูผู้สอน บุคลากรในชุมชนและท้องถิ่น รวมกลุ่มจัดตั้งเป็นองค์กร สมาคมหรือชมรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยมาตรฐาน

และสืบทอดภาษาไทยถิ่นทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ให้คนไทยมีความรู้ความรัก ความภูมิใจในภาษาของชาติ

มาตรการ

1. หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ผลิต ส่งเสริมการผลิต และการใช้สื่อการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตร สื่อเสริมความรู้ สื่อสำหรับฝึกทักษะ และสื่อค้นคว้าอ้างอิงที่ได้มาตรฐาน เผยแพร่แก่สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้อย่างทั่วถึง
  2. วัด สถาบันทางศาสนา ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด หน่วยงานภาครัฐและเอกชน สนับสนุนสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่นด้านหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น รวมทั้งเทคโนโลยีให้มีความพร้อม และสนับสนุนอาคารสถานที่ตามความจำเป็น
  3. หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ประสานความร่วมมือกับสื่อมวลชน คนไทยทุกกลุ่ม ทุกสาขาอาชีพ ให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาไทยมาตรฐานและร่วมกันสืบทอด
  4. หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มของครูผู้สอน บุคลากรในชุมชนและท้องถิ่น ตั้งเป็น องค์กร สมาคมหรือชมรมเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยมาตรฐาน และสืบทอดภาษาไทยถิ่นทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย

เป้าหมาย

1. สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบทุกแห่งมีแผนงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยเน้นคุณภาพผู้เรียน ครูผู้สอนและการบริหารจัดการที่ดี
2. สถานศึกษาทุกแห่งผนวกแผนงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย และการใช้ภาษาไทยไว้ในการประกันคุณภาพของสถานศึกษาด้วย
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบมีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยของสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ดำเนินงานตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการ

1. สถานศึกษา และหน่วยงานที่รับผิดชอบทุกแห่งจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย ทั้งระยะสั้น และระยะยาวโดยเน้นคุณภาพผู้เรียน ครูผู้สอน และการบริหารจัดการที่ดี
2. สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย และการใช้ภาษาไทย เป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพของสถานศึกษา
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งร่วมกันพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. ความเป็นมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เกิดจากการรวมหน่วยงานทางการศึกษาในอำเภอวาปีปทุม นาเชือก บรบือ ขาสีสุราช นาโดน และพยัคฆภูมิพิสัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2551 : 4) ตามโครงสร้างการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย เป็นหน่วยงานอยู่ภายใต้กำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 กำหนดโครงสร้างการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 6 กลุ่มงาน และ 1 หน่วย ที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ที่อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ต่อมาเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 ได้มีประกาศแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นใหม่ มีการตัดอำเภอบรบือไปเป็นเขตใหม่ ทำให้ปัจจุบันเขตพื้นที่บริการมี 5 อำเภอ คือ อำเภอวาปีปทุม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาโดน และอำเภอขาสีสุราช มีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,649.94 ตารางกิโลเมตร

โรงเรียนในสังกัด 235 โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษา 225 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา 10 โรงเรียน

2. โครงสร้างการบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็น 6 กลุ่มงาน และ 1 หน่วยงานย่อย ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 53-54)

2.1. กลุ่มอำนวยการ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบบริหารองค์การ ประสานงานและให้บริการสนับสนุนส่งเสริมให้กลุ่มงานต่าง ๆ สามารถบริหารจัดการและดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ภารกิจ อำนาจหน้าที่ได้อย่างเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยกลุ่มงานต่อไปนี้

2.1.1 กลุ่มงานบริหารทั่วไป

2.1.2 กลุ่มงานประชาสัมพันธ์

2.1.3 กลุ่มงานประสานงาน

2.1.4 กลุ่มงานบริหารการเงินและสินทรัพย์

2.2 กลุ่มบริหารงานบุคคล ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล โดยเน้นมาตรการจูงใจให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของหน่วยงาน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ด้วยระบบคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยกลุ่มงานต่อไปนี้

2.2.1 งานธุรการ

2.2.2 กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

2.2.3 กลุ่มงานสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

2.2.4 กลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ

2.2.5 กลุ่มงานพัฒนาบุคคล

2.2.6 กลุ่มงานวินัยและนิติการ

2.2.7 กลุ่มงานเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

2.3 กลุ่มนโยบายและแผน ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มงานต่อไปนี้

2.3.1 งานธุรการ

2.3.2 กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ

2.3.3 กลุ่มงานนโยบายและแผน

2.3.4 กลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ

2.3.5 กลุ่มงานติดตามประเมินผลและรายงาน

2.3.6 กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

2.4 กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัด สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยกลุ่มงานต่อไปนี้

2.4.1 งานธุรการ

2.4.2 กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา

2.4.3 กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียน

2.4.4 กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ และกองทุนเพื่อการศึกษา

2.4.5 กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ

2.5 กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มงานต่อไปนี้

2.5.1 งานธุรการ

2.5.2 กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

2.5.3 กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา

2.5.4 กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.5.5 กลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

2.5.6 กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2.5.7 กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

2.6 กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาเอกชน ประกอบด้วยกลุ่มงานต่อไปนี้

2.6.1 กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาเอกชน

2.7 หน่วยตรวจสอบภายใน ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มงานต่อไปนี้

2.7.1 งานธุรการ

2.7.2 งานตรวจสอบการเงินและการบัญชี

2.7.3 งานตรวจสอบการดำเนินงาน

3. อำนาจหน้าที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 54-55)

3.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

3.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและ หน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้น รับทราบและกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

3.3 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา

3.4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ การศึกษา

3.5 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาใน เขตพื้นที่การศึกษา

3.6 ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดและการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

3.7 จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษา

3.8 ประสานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรสาขาอาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

3.9 ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา

3.10 ประสานส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา

3.11 ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา

3.12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้ เป็นหน้าที่ของผู้ใด โดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

จารุวรรณ พิมพะนิคย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย เปรียบเทียบความสามารถ การอ่านออกเสียงคำที่ควบกล้ำด้วย ร ล ว วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดย ใช้เกมในการฝึกทักษะกับการสอนฝึกทักษะตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสงเปลือยวิทยายน ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 50 คน เครื่องมือคือ แผนการสอน แบบทดสอบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำที่มี ร ล ว ควบกล้ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกมมีความสามารถในการอ่านออก เสียงคำที่มี ร ล ว ควบกล้ำสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะ โดยใช้กิจกรรมในคู่มือ ครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผกาวดี ปัญญวรรณศิริ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย การสร้างแบบฝึกการอ่าน ออกเสียงพยัญชนะต้น ร ล และพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว เพื่อใช้เสริมการสอนนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าบอง มิตรภาพที่ 90 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 42 คน เครื่องมือคือแผนการสอน แบบฝึกการอ่าน ออกเสียงและแบบทดสอบผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียง พยัญชนะต้น ร ล ว มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านออกเสียงเพิ่มขึ้นสูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรศักดิ์ ศรีตระกูล (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการ อ่านและเขียนคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสุวรรณवास และโรงเรียนบ้านวังหมื่น ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 25 คน เครื่องมือ คือ แผนการสอน แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบ กล้ำและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 20 แบบฝึก ใช้เวลาในการฝึก 20 คาบ สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ

2. ผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนคำควบกล้ำหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐพงศ์ สวางค์ดุษ (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัย การพัฒนาแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพเรื่องการสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มโรงเรียนหนองหงส์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพเรื่องการสะกดคำยากวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถความคงทนการเรียนรู้ และเจตคติต่อแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและแบบฝึกทักษะตามคู่มือครู มีคะแนนความสามารถในการสะกดคำยากหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนจากแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีคะแนน

อาทิตย์ บุรี (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาการเรียนรู้เรื่องวรรณยุกต์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แผนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องวรรณยุกต์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า

1. แผนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องวรรณยุกต์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.95/83.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องวรรณยุกต์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าร้อยละ 65.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครูบรรณารักษ์และผู้บริหารโรงเรียน พบว่ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ครูบรรณารักษ์จัดมากที่สุด คือ การเล่านิทานรองลงมา คือ การแนะนำหนังสือ การแข่งขันตอบปัญหา การจัดนิทรรศการ การรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียนตามลำดับ และจัดกิจกรรมอื่นๆ คือ ประกวดเรียงความตัดลายมือ ได้ว่าที่

นิภาพร วงษ์ศิลา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาโปใหญ่-โคกสุวรรณ ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือ คือ แบบฝึกทักษะสะกดคำยาก แบบทดสอบท้ายแบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่าแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพ 89.17/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้และค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.68 ซึ่งหมายความว่า แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากชุดนี้มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นร้อยละ 68

ชุตติกาญจน์ เทศจิรัตน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เจ้าตูปผู้มีความสุข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในการใช้ภาษาไทยทั้งด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โรงเรียนอนุบาลกระสัง สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องเจ้าตูปผู้มีความสุข สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยมีคุณภาพอยู่ในระดับที่เหมาะสมมากและนักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้หลังเรียนโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนผู้ศึกษาค้นคว้าทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะดังกล่าว สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูดของนักเรียนเกิดจากวิธีสอนของครูและสื่อการสอนที่ช่วยให้การสอนของครูประสบผลสำเร็จ คือ แผนการจัดการเรียนรู้และชุดแบบฝึกทักษะที่เป็นสื่อในการสอนที่สำคัญสำหรับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางทักษะการใช้ภาษาไทยดีขึ้น ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีส่วนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นได้เป็นอย่างมาก

กิ่งสร เกาะประเสริฐ (2540 : 85) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางระหว่างวิธีสอนอ่านคำโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรและวิธีการสอนอ่านคำตามหลักสูตรสำหรับเด็กพิการ ซึ่งมีผลดังนี้ เด็กที่มีการสอนอ่านคำโดยวิธีเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีความสามารถในการอ่านคำสูง

หฤรัักษ์ บุรณเจริญ (2547 : 70) ได้ศึกษาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น และมีการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนที่ดี และการจัดการเรียนการสอนด้วย โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการนักเรียนให้ความสนใจสนุกสนานในการเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้รับความรู้ประสบการณ์ใหม่ในการเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยดีขึ้น

คาราวรรณ แข่งขัน (2547 : 47) ได้ศึกษาถึงการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีปัญหาการเรียนรู้ที่เรียนร่วมกับนักเรียนปกติโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการแจกลูกสะกดคำภาษาไทย มีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่อง การแจกลูกสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีปัญหาการเรียนรู้ที่เรียนร่วมกับนักเรียนปกติมีประสิทธิภาพ 65.88/68.93 และดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.4399

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ห้องสมุดและปฏิบัติตามมาตรการ “วางทุกงาน อ่านทุกคน” ผลการวิจัยพบว่าการอ่านทุกวันตามมาตรการวันละประมาณ 10 – 15 นาที พบว่า ในภาพรวมมีนักเรียนร้อยละ 80.36 ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ ร้อยละ 3.25 และไม่ตอบร้อยละ 16.39 เมื่อจำแนกเป็นรายโรงเรียนมีการปฏิบัติร้อยละ 72.05 – 87.13 การอ่านทุกวันในตอนเช้าตามมาตรการ พบว่านักเรียนร้อยละ 46.78 อ่านทุกวันในตอนเช้า ไม่อ่านในตอนเช้าร้อยละ 51.13 เมื่อจำแนกเป็นรายโรงเรียนมี 3 แห่ง ที่อ่านทุกวันในตอนเช้ามากกว่าไม่อ่าน ร้อยละ 51.68 – 53.94 และมี 1 แห่งที่อ่านทุกวันในตอนเช้า น้อยกว่าไม่อ่านในตอนเช้า (ร้อยละ 67.22) เวลาที่อ่านทุกวันตามมาตรการ พบว่าในภาพรวม นักเรียนร้อยละสูงสุด คือ 29.84 ใช้เวลาอ่านระหว่าง 5 – 10 นาที เมื่อจำแนกเป็นรายโรงเรียน มี 4 แห่งที่ใช้เวลาอ่านทุกวันระหว่าง 5 – 10 นาที ในร้อยละสูงสุด คือ 30.30 – 49.13 และมี 1 แห่งใช้เวลาอ่านทุกวันระหว่าง 25 – 30 นาที ในร้อยละสูงสุด คือ 37.78 นอกจากนี้ในภาพรวม มีการใช้เวลาอ่านทุกวันในตอนเช้าตั้งแต่ 10 นาที ขึ้นไป ร้อยละ 60.45 จำแนกรายโรงเรียนมีค่าร้อยละระหว่าง 38.16 – 87.78 และประเภทหนังสือที่เลือกอ่านในการปฏิบัติตามมาตรการ พบว่า หนังสือที่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกอ่าน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ความรู้ทั่วไป การ์ตูน และนิทาน ผู้ที่เลือกหนังสือให้อ่าน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เลือกหนังสืออ่านเอง หนังสือที่ครูเลือกให้อ่านมากกว่านักเรียนเลือกอ่านเอง (ในบางชั้นเรียน) คือ กวีนิพนธ์ และชีวประวัติ

เกษม สินทร์พิทย์ (2547 : X ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสนใจในการอ่านของนักเรียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดของโรงเรียนมารีวิทยา อำเภอเมืองปราจีนบุรีจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่นักเรียนอ่านจากห้องสมุด อยู่ในระดับดีมาก 22 คน คิดเป็นร้อยละ 88 อยู่ในระดับดี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 นักเรียนมีความสามารถในการใช้สื่อในห้องสมุด อยู่ในระดับดีมาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80 อยู่ในระดับดี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และนักเรียนมีความสนใจการใช้สื่อในห้องสมุดของโรงเรียน อยู่ในระดับดีมาก 25 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เฟลชเชอร์ (ผดุง อายะวิญญู, 2541 ก : 200 ; อ้างอิงมาจาก Fletcher, 1990) ได้ศึกษาทัศนคติของครูผู้สอนเด็กระดับอนุบาล (Prekindergarten) ที่มีต่อการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษในวัยก่อนอนุบาลกับเด็กปกติ ครูที่สอนเด็กระดับดังกล่าวมีทัศนคติในทางบวกต่อการเรียนร่วม การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการปกติสามารถกระทำได้ดีตั้งแต่ระดับอนุบาล

ฮอลลิส (Hollis) (2002 : 3304 – A) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบทักษะการตัดสินใจทางอาชีพของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีและไม่มีควมบกพร่องทางการเรียนรู้ แนวทางสำหรับวิทยาลัยเพื่อให้บริการด้านการทำงาน การจัดการศึกษาให้แก่คนจำนวนมากที่มีความบกพร่องทางพิเศษของประชากรกลุ่มนี้ โครงการส่วนใหญ่ที่พยายามจะจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้นั้น จะต้องมีการเตรียมตัวทางด้านวิชาการอย่างเข้มข้น จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้ได้มุ่งเป้าหมายไปที่ความจำเป็นต่อการเตรียมตัวทางวิชาชีพ เช่น ความจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะ การตัดสินใจทางอาชีพงานวิจัยให้ข้อเสนอว่าการตัดสินใจในทางอาชีพและกิจกรรมการพัฒนาทางอาชีพสำหรับผู้เรียนแต่ละคนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นั้น ควรสอดคล้องกระบวนการทางปัญหาหลาย ๆ แบบที่สัมพันธ์กับกลุ่มที่บกพร่องเหล่านี้ เพราะผู้เรียนแต่ละคนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีความยุ่งยากในการประเมินตนเองด้านจุดแข็งและจุดอ่อนและการตัดสินใจในทุกประเภท การศึกษาครั้งนี้ ได้ประเมินและเปรียบเทียบการรายงานตนเองด้านทักษะ การตัดสินใจในทุกประเภท การศึกษาครั้งนี้ได้ประเมินและเปรียบเทียบการรายงานตนเองด้านทักษะการตัดสินใจทางอาชีพของผู้เรียนที่มี และไม่มีควมบกพร่องทางการเรียนรู้เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการตัดสินใจทางอาชีพ เกณฑ์ที่ใช้วัด คือ Career Decision-Making Self-Efficiency – SF (CDMSE-SF)

เพื่อวัดปริมาณของสิ่งของที่ทั้งนักศึกษาปกติและบกพร่องทางการเรียนรู้มั่นใจว่าจะสามารถประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึกเกี่ยวกับสิ่งจำเป็นต่อการตัดสินใจทางอาชีพ ผลที่ได้รับพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักศึกษาที่มีและไม่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จากการวัดด้วย CDMS-SF แต่อย่างใด ทั้งนี้ทั้งสองกลุ่มที่แสดงระดับความมั่นใจสูงนั้นสามารถทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับสิ่งจำเป็นต่อการตัดสินใจในทางอาชีพได้สำเร็จ คำถามของการวิจัยได้ถูกเพิ่มลงเป็นลำดับ “ไมโครสโคปิคัลตี” เพื่อดูความแตกต่างระหว่างทั้งสองกลุ่มตามรายการของ CDMSE-SF ซึ่ง “ไมโครสโคปิคัลตี” จะทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลตลอดจนความแตกต่างเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างทั้งสองกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปอีกด้วย

โดมาช (Domach, 2003 : 1217 – B) ได้ศึกษาระดับทางการศึกษาของ พ่อแม่ ลักษณะเฉพาะทางภาษาและเด็กที่พูดได้ช้า วัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นการทดสอบผลของระดับทางการศึกษาของพ่อแม่และภาษาที่ใช้ในการพัฒนาการออกเสียงคำของเด็กที่พูดได้ช้า (WLT) ผู้เข้าร่วมเป็นเด็กพูดช้า จำนวน 20 คน (ระดับอายุเฉลี่ย 2.29 เดือน) ซึ่งได้เรียงลำดับการศึกษาของพ่อแม่ จากระดับมัธยมไปจนถึงจบการศึกษาจากโรงเรียนกฎหมาย วิธีการประกอบไปด้วย การไปเยี่ยมบ้านเป็นระยะมากกว่า 8 เดือน เพื่อสังเกตปฏิกริยาร่วมกันระหว่าง เด็กและพ่อแม่ และประเมินการพัฒนาทางการพูดออกเสียงคำของเด็กด้วยการค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแน่นอน ต่อช่วงระยะเวลาของการออกเสียงและจำนวนของการใช้คำที่แตกต่างกันและพ่อแม่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับความพร้อมของเด็กที่จะสามารถรับรู้ภาษาเช่นกัน การศึกษานี้ได้แนะนำว่า 1) แม้ว่าพ่อแม่บางคนจะหาคำพูดที่หลากหลายมาพูดกับลูก ของเขาแต่คำพูดเหล่านี้ก็ขึ้นกับระดับทางการศึกษาของพ่อแม่ 2) แม้ว่าเด็กที่พูดได้ช้าจะมีอัตราการพัฒนาคำที่หลากหลาย แต่คำเหล่านี้ก็ไม่สามารถอธิบายได้ว่าสามารถมาจากระดับทางการศึกษาของพ่อแม่ และ 3) เด็กที่พูดได้ช้าจะได้ประโยชน์จากการได้ยิน ได้ฟังคำหลากหลายคำ ถึงแม้ว่าประโยชน์จะไม่ขยายไปสู่ภาษาที่แสดงออกของพวกเขา ระดับทางการศึกษาที่ต่ำของพ่อแม่ก็ไม่เป็นการเพิ่มปัจจัยเสี่ยงต่อการพัฒนาการพูดที่ล่าช้าของลูก ๆ ของพวกเขา ในการทดสอบครั้งนี้จากคำแนะนำ 1 ข้อ อาจจะเป็นหลักฐานในการค้นพบว่าพ่อแม่สามารถที่จะกระตุ้นให้ลูกของพวกเขาให้พูดได้ด้วยคำพูดที่หลากหลาย แม้ว่าเด็ก ๆ อาจจะไม่พูดได้ในทันทีทันใดก็ตาม

อาห์เหม็ด (Ahmed, 2000 : 3032-B) ได้ทำการศึกษากการพัฒนาแบบการสะกดตอบหน่วยเสียงและตามอักขระวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบทดสอบ

การรู้จักการสะกดคำเบื้องต้นและนำไปทดสอบเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบไปด้วยคำที่ไม่มีความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์ จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าหมายไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผน คือ การถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้เรื่องกฎทางอักษรวิธีอย่างเดียว และการรวมการถอดรหัสหน่วยเสียงกับความรู้เรื่องกฎทางอักษรวิธีเข้าอยู่ในคำเดียวกัน

ผลการศึกษาพบว่า มีแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนอยู่ในแบบแผนการสะกดทั้งสามแบบแผนในทั้ง 4 ระดับชั้นเรียน การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่มตัวอย่างอิสระสองกลุ่ม และผลปรากฏว่ามีแนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่างชั้นที่ 2 กับ 5 ชั้นปีที่ 3 กับ 4 และระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบแผนการสะกดคำเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตามอักษรวิธีอย่างเดียว และระหว่างแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำแบบถอดรหัสอย่างเดียว แบบแผนการสะกดคำตามอักษรวิธี จากแบบแผนการสะกดคำทั้ง 3 แบบแผนที่ประเมินแล้วนั้น คำที่ต้องการความรู้เรื่องกฎของอักษรเป็นวิธีที่ยากที่สุด เนื่องจากมีการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำและทางหน่วยเสียงอยู่ด้วยทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้นมีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

แพทตี (Patte, 2002 : 63 – 05A.) ได้ศึกษาเรื่องผลของการที่พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมดูแลในโรงเรียนประถมศึกษาชนบทที่มีต่อ นักเรียน ครู และผู้บริหาร พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับโรงเรียน การเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพราะนักเรียนที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและช่วยพัฒนาระดับผลการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้แล้วการที่ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนนั้น ในอนาคตนักเรียนต้องเอาใจใส่และมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น

อาร์มสตรอง (Armstrong, 2003 : 884) ได้ศึกษาผลของการบำบัดด้วยการเล่าเรื่องเฉพาะบุคคล เพื่อหาสาเหตุของเด็กที่ไร้สมรรถภาพทางการเรียนรู้ การศึกษาเสนอการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก 1 คน เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เด็กไร้สมรรถภาพทางการเรียนรู้ ซึ่งเด็กมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนรุ่นเดียวกันและระดับความมั่นใจในตัวเองต่ำ เด็กได้เข้าร่วมรับการบำบัดด้วยการเล่าเรื่องทุก ๆ สัปดาห์ เป็นเวลา 15 สัปดาห์ การศึกษานี้เป็นการสำรวจความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก 1 คน โดยการให้เล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวเองสลับกับการ

เล่าเรื่องความล้มเหลว ความคับข้องใจ และเรื่องที่ทำให้ร้องไห้ จุดเด่นของการทำเช่นนี้เพื่อเป็นการรวบรวมความสามารถใหม่ ๆ ของเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติแบบนี้ในทุก ๆ วัน จะทำให้เด็กเกิดความชำนาญขึ้นมาอย่างแน่นอน และก็ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรับมือในการเป็นผู้สร้างเรื่องราว การศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความปลอดภัย และความสำเร็จในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบำบัด การสร้างความเชื่อถือและความเอาใจใส่ซึ่งกันและกันได้ถูกสร้างขึ้นระหว่างนักบำบัดกับเด็ก ซึ่งนำไปสู่การควบคุมที่ละน้อยให้เกิดความมั่นใจในตนเอง และสามารถแสดงความคิดออกมาเป็นคำพูดได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าภาษาไทยทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของชาติ ที่ใช้ในการสื่อสาร เรียนรู้ พัฒนาตน ขำขัน สังคมและรักษาความเป็นชาติ ไว้ให้ยั่งยืนมั่นคง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จะต้องสร้างความตระหนัก แรงจูงใจ และกระตุ้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับเห็นความสำคัญของการอ่านและการเขียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ เด็กที่อยู่ในวัยเรียน หากมีความสามารถในการอ่านการเขียนได้มักประสบความสำเร็จในการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ด้วย หากเด็กมีปัญหาในการอ่านการเขียน จะทำให้วิชาอื่นมีปัญหาไปด้วย ยิ่งไปกว่านั้นทักษะในการอ่านการเขียน มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะสอนให้ทุกคนมีความสามารถอ่านออกเขียนได้ แต่ในทางกลับกันเด็กคนใดอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ย่อมเป็นปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษา สภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับใด ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด